

PROGRAM INTERREG EUROPA 2021-2027

Zmiana nr 2 - wersja ostateczna
(zatwierdzona przez KE w dniu 23 lipca 2024 r.)

Przekład roboczy. Dokument o charakterze pomocniczym.

Nr CCI	2021TC16RFIR001
Tytuł	Interreg Europa
Wersja	Wersja 3.1
Pierwszy rok	2021
Ostatni rok	2027
Kwalifikowalny od	1 stycznia 2021
Kwalifikowalny do	31 grudnia 2029
Nr decyzji Komisji	C(2024)5422
Data decyzji Komisji	23 lipca 2024
Nr decyzji zmieniającej program	
Data wejścia w życie decyzji zmieniającej program	
Regiony NUTS objęte programem	Wszystkie regiony NUTS2 w UE-27, Norwegia, Szwajcaria, Albania, Bośnia i Hercegowina, Mołdawia, Czarnogóra, Macedonia Północna, Serbia i Ukraina
Komponent	Komponent C: Program Współpracy Międzyregionalnej (EWT)

Spis treści

1. Wspólna strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju oraz działania podejmowane w ramach polityki.....	6
1.1. Obszar objęty programem (nie jest wymagane dla programów Interreg C)	6
1.2. Wspólna strategia programu: Podsumowanie głównych wspólnych wyzwań z uwzględnieniem różnic i nierówności gospodarczych, społecznych i terytorialnych, a także wspólnych potrzeb inwestycyjnych i komplementarności oraz synergii z innymi programami i instrumentami finansowania, wniosków z dotychczasowych doświadczeń oraz strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego, w przypadku gdy obszar objęty programem w całości lub w części jest objęty co najmniej jedną strategią	6
1.2.1. Kontekst programu Interreg Europa, w tym główne kierunki strategiczne UE.....	7
1.2.2. Różnice i nierówności w Europie oraz wyzwania dla regionów	11
1.2.3. Komplementarność i synergia z innymi programami i instrumentami.....	24
1.2.4. Wnioski z dotychczasowych doświadczeń.....	33
1.2.5. Strategie makroregionalne oraz strategie dotyczące basenów morskich, w przypadku gdy obszar objęty programem Interreg w całości lub częściowo wchodzi w zakres jednej lub większej liczby strategii	36

1.2.6. Strategia programu Interreg Europa 2021-2027	37
1.3. Uzasadnienie wybranych celów polityki oraz celów specyficznych Interreg, odpowiadających im priorytetów, celów szczegółowych oraz form wsparcia z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, kwestii brakujących połączeń w infrastrukturze transgranicznej	45
2. Priorytety	48
2.1. Tytuł priorytetu (należy powtórzyć dla każdego priorytetu)	48
2.1.1. Cel szczegółowy	48
2.1.2. Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego.....	48
2.1.3. Wskaźniki.....	55
2.1.4. Główne grupy docelowe	62
2.1.5 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych	66
2.1.6. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	67
2.1.7. Indykatywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji	68
3. Plan finansowy.....	70
3.1. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata	70
3.2. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe	71

4. Działania podjęte w celu zaangażowania odpowiednich partnerów programu w przygotowanie programu Interreg oraz rola tych partnerów programu we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji	74
5. Podejście do informowania o programie Interreg i jego widoczności budżet i stosowne wskaźniki monitorowania i ewaluacji).....	82
6. Wskazanie wsparcia dla projektów o małej skali, w tym małych projektów w ramach funduszy małych projektów	87
7. Przepisy wykonawcze	88
7.1. Instytucje programu	88
7.2. Procedura utworzenia wspólnego sekretariatu	90
7.3. Podział odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi oraz, w stosownych przypadkach, państwami trzecimi lub krajami partnerskimi oraz KTZ w przypadku korekt finansowych dokonywanych przez instytucję zarządzającą lub Komisję	91
8. Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami	96
ANEKSY	97
Aneks 1. Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe.....	97
Aneks 2. Wkład Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami	
Aneks 3. Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym, wraz z harmonogramem	97
Mapa obszaru programu.....	86
Aneks 4. Lista uczestników konsultacji publicznych – odrębny załącznik.	

1. Wspólna strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju oraz działania podejmowane w ramach polityki

1.1. Obszar objęty programem (nie jest wymagane dla programów Interreg C)

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. a), art. 17 ust. 9 lit. a)

Obszar programu Interreg Europa obejmuje 27 państw członkowskich Unii Europejskiej (242 regiony NUTS2), Norwegię (7 regionów), Szwajcarię (7 regionów), Albanie, Bośnię i Hercegowinę, Mołdawię, Czarnogórę, Macedonię Północną, Serbię i Ukrainę¹. Te państwa są zwane w niniejszym dokumencie państwami partnerskimi (PP).

1.2. Wspólna strategia programu: Podsumowanie głównych wspólnych wyzwań z uwzględnieniem różnic i nierówności gospodarczych, społecznych i terytorialnych, a także wspólnych potrzeb inwestycyjnych i komplementarności oraz synergii z innymi programami i instrumentami finansowania, wniosków z dotychczasowych doświadczeń oraz strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego, w przypadku gdy obszar objęty programem w całości lub w części jest objęty co najmniej jedną strategią

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. b), art. 17 ust. 9 lit. b)

¹ W związku z niesprowokowaną i nieuzasadnioną wojną Rosji przeciwko Ukrainie i jej skutkami, do programu kwalifikują się tylko terytoria znajdujące się pod kontrolą suwerennego rządu Ukrainy. Regiony znajdujące się pod kontrolą wojskową Rosji nie będą kwalifikowalne.

1.2.1. Kontekst programu Interreg Europa, w tym główne kierunki strategiczne UE

W nadchodzących dziesięcioleciach Unia Europejska (UE) jest zaangażowana w osiągnięcie rezultatów w ramach kilku strategii, a polityka spójności będzie miała do odegrania kluczową rolę.

Szybki rozwój technologii cyfrowych sprawia, że nauka i innowacje są bardziej otwarte, oparte na współpracy i globalne. Priorytety polityki Komisji Europejskiej (KE) odzwierciedlają powyższe poprzez trzy cele polityki UE w dziedzinie badań naukowych i innowacji, podsumowane jako **Otwarte innowacje, Otwarta nauka i Otwarcie na świat**. Europa musi być bardziej pomysłowa oraz szybciej reagować na zmieniające się warunki rynkowe i preferencje konsumentów, jeśli ma się stać społeczeństwem i gospodarką przyjaznymi dla innowacji. Najskuteczniejszymi czynnikami stymulującymi badania naukowe i innowacje są działania na poziomie regionalnym.

Aby zwalczać zmianę klimatu i degradację środowiska, **Europejski Zielony Ład** dostarcza plan działania na rzecz uczynienia gospodarki UE zrównoważoną, z działaniami wspierającymi zwiększanie efektywnego wykorzystania zasobów poprzez przechodzenie na czystą gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz przywracanie różnorodności biologicznej i ograniczanie zanieczyszczenia. W planie przedstawiono potrzebne inwestycje i dostępne narzędzia finansowe oraz wyjaśniono, w jaki sposób należy zapewnić sprawiedliwą i inkluzywną transformację.

UE jest zaangażowana w osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku. Aby to osiągnąć, Europejskie prawo o klimacie proponuje przekształcenie

zobowiązań politycznych w zobowiązania prawne oraz bodziec do inwestycji. Strategia programu Interreg Europa pokazuje, w jaki sposób Europa może wytyczyć drogę do neutralności klimatycznej inwestując w innowacyjne rozwiązania technologiczne, wzmacniając pozycję obywateli i dostosowując działania w kluczowych obszarach, takich jak polityka przemysłowa, finanse czy badania naukowe – przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej, aby umożliwić sprawiedliwą transformację.

Agenda ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 przyjęta 25 września 2015 roku jest kolejnym ważnym celem UE. Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 jest zobowiązaniem do wyeliminowania ubóstwa i osiągnięcia zrównoważonego rozwoju do 2030 roku na całym świecie, zapewniając, by nikt nie został pominięty. Przyjęcie Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 było przełomowym osiągnięciem, zapewniającym wspólną globalną wizję zrównoważonego rozwoju dla wszystkich. Skala, ambicje i podejście Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 są bezprecedensowe. Jedną z kluczowych cech jest to, że 17 celów zrównoważonego rozwoju ma charakter globalny i uniwersalne zastosowanie, biorąc pod uwagę krajowe realia, możliwości i poziomy rozwoju oraz konkretne wyzwania. Wszystkie kraje, regiony i miasta ponoszą wspólną odpowiedzialność za osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju i wszystkie mają do odegrania znaczącą rolę na poziomie lokalnym, krajowym i globalnym.

Obecne kryzysy, w obliczu których stanęła UE zwiększyły nierówności w wielu obszarach. Praca na rzecz sprawiedliwości społecznej i dobrobytu jako część priorytetu UE „Gospodarka służąca ludziom” oraz „Europejskiego filaru praw socjalnych” również wydaje się być kluczowym czynnikiem napędowym tego programu. Obywatele i przedsiębiorstwa w UE, w szczególności małe i średnie

przedsiębiorstwa (MŚP), mogą rozwijać się jeśli, gospodarka działa na ich korzyść. Wyjątkowa, społeczna gospodarka rynkowa UE umożliwi wzrost gospodarczy oraz zmniejszenie ubóstwa i nierówności. W Europie mającej stabilne podstawy, gospodarka może w pełni odpowiadać na potrzeby obywateli UE.

Wdrażanie wszystkich strategii UE musi w pełni uwzględniać wymiar terytorialny oraz ograniczać ich potencjalny negatywny, zróżnicowany wpływ. Celem **Agendy Terytorialnej 2030** jest wzmocnienie spójności terytorialnej w Europie. Oznacza to zapewnienie przyszłości dla wszystkich miejsc poprzez umożliwienie równych szans obywatelom i przedsiębiorstwom, bez względu na ich zlokalizowanie. Spójność terytorialna wzmacnia współpracę i solidarność oraz zmniejsza nierówności między zamożniejszymi miejscami a tymi, których perspektywy nie są tak dobre. Spójność przynosi korzyści całej Europie i każdemu terytorium. W celu wzmocnienia spójności, Agenda Terytorialna 2030 określa strategiczne kierunki planowania przestrzennego i wzmocniania wymiaru terytorialnego wszystkich odpowiednich polityk, na wszystkich poziomach zarządzania. W Agendzie Terytorialnej 2030 przedstawiono dwa nadrzędne cele: (i) „Sprawiedliwa Europa”, która oferuje przyszłe perspektywy dla wszystkich miejsc i ludzi; (ii) „Zielona Europa”, która chroni nasze wspólne źródła utrzymania i kształtuje procesy transformacji społecznej. Cele te są podzielone na sześć priorytetów rozwoju terytorium europejskiego.

Program Interreg Europa może być w stanie wesprzeć reakcje na każdą formę kryzysu (np. humanitarny, klimatyczny z falami upałów, pandemie itp.), który mógłby się pojawić w trakcie jego realizacji.

Pod tym względem, Europa stoi na początku okresu programowania 2021-2027 w obliczu bezprecedensowego kryzysu zdrowotnego związanego z pandemią COVID-19, która wybuchła wiosną 2020 roku. Pandemia będzie miała bardzo dotkliwe, długotrwałe skutki dla wielu sektorów gospodarki (np. turystyki, sektora kultury i sektora kreatywnego) i prawdopodobnie na inne kwestie, w tym takie, jak wybór przez ludzi rodzaju transportu, zwyczaje konsumentów, styl życia, zdrowie itp., w regionach Europy. W nadchodzących dziesięcioleciach UE musi zająć się wyzwaniami będącymi efektem tych problemów, łącznie z transformacją ekologiczną i cyfrową oraz zmianami demograficznymi. Wszystkie te wyzwania będą miały silny wpływ na wiele obszarów polityki na poziomie unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym.

Polityki publiczne niewątpliwie będą potrzebne, żeby pomóc europejskiej gospodarce i szerszemu kręgowi społeczeństwa w wychodzeniu z kryzysu. Pod tym względem polityka spójności UE jest niezbędna do wspierania ożywienia gospodarczego i społecznego w regionach UE. W ramach tej polityki UE przyczynia się do harmonijnego rozwoju w całej Unii, poprzez wzmocnienie swojej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej we wszystkich regionach UE i państwach członkowskich. Program Interreg Europa jest nadal jednym z instrumentów tej polityki, który posiada potencjał do przyspieszenia harmonijnego rozwoju poprzez promowanie wymiany i przenoszenia doświadczeń na dużą skalę, wzajemnego uczenia się i analizy porównawczej w całej Europie.

Strategia programu Interreg Europa opiera się na następujących, głównych źródłach informacji:

- a) „Mój region, moja Europa, nasza przyszłość: siódme sprawozdanie w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej”, 2017;
- b) „Stan terytorium europejskiego – wkład w debatę na temat polityki spójności po 2020 roku – ESPON”, 2019;
- c) „Agenda Terytorialna 2030”, 2019;
- d) „Synergie między Interreg Europa i Inteligentną Specjalizacją”, Raport Techniczny Wspólnego Centrum Badawczego UE, 2018;
- e) Raporty ewaluacyjne – Program Interreg Europa 2014-2020, 2020;
- f) Strona internetowa KE.

1.2.2. Różnice i nierówności w Europie oraz wyzwania dla regionów

Cechy, sytuacja i perspektywy regionów europejskich w odniesieniu do wyzwań i kierunków strategicznych opisanych powyżej są bardzo zróżnicowane.

Podobnie, jak w poprzednich okresach programowania, regionalne zróżnicowanie pod względem możliwości i potrzeb w całej UE wymaga prowadzenia polityk dostosowanych do potrzeb. Wymaga ono polityki rozwoju zorientowanej terytorialnie, która zapewni regionom możliwości i środki do realizacji polityk spełniających ich specyficzne potrzeby. Wyjątkowość każdego regionu stanowi także ogromną wartość dodaną dla innych regionów w Europie, poprzez różne formy wzajemnego uczenia się. Stanowi podstawę roli programu Interreg Europa we wspomaganiu dążenia Europy do bardziej inteligentnej, bardziej przyjaznej dla środowiska, bezemisyjnej i odpornej Europy, lepiej połączonej Europy, Europy o silniejszym wymiarze społecznym i Europy bliższej obywatelom.

Trzeci raport o spójności gospodarczej i społecznej „Nowe partnerstwo dla spójności: zbieżność, konkurencyjność, współpraca” dostarcza cennych informacji na temat głównych trendów w działaniach. W ósmym raporcie na

temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, opublikowanym w lutym 2022 roku, zwrócono uwagę na kluczowe trendy, które są istotne dla okresu programowania 2021-2027. To między innymi zmniejszenie dysproporcji regionalnych, ale pomimo tego stagnacja na obszarach południowych i południowo-zachodnich, zwłaszcza na obszarach niemiejskich. Raport potwierdza asymetryczny wpływ skutków COVID-19 na regiony UE oraz sektory, które zostały najbardziej negatywnie dotknięte, takie jak turystyka.

Inne, ogólne trendy w raporcie wskazują na fakt, że dalsze inwestycje w innowacje, umiejętności, zarządzanie i cyfryzację są potrzebne żeby nadal zmniejszać różnice w PKB. Ponadto potrzeba inwestowania w ochronę środowiska i czystą energię pozostaje kluczowym czynnikiem zapewniającym zrównoważony rozwój, konkurencyjność i jakość życia. W raporcie podkreślono również przekształcenie, jakie transformacja ekologiczna przyniesie gospodarce.

Poniżej opisano najważniejsze różnice gospodarcze, społeczne i terytorialne dla każdego z pięciu celów polityki UE, a także niektóre kluczowe wyzwania polityczne dla regionów europejskich, w szczególności te, które są związane z zarządzaniem.

Opisy przedstawione poniżej zawierają odniesienia do dużych obszarów w całej Europie, w oparciu o kierunki kompasu, ale rzeczywistość rzadko kiedy jest tak prosta i należy pamiętać o rozbieżnościach w ramach każdego dużego obszaru.

Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa

Innowacje w UE są wciąż w dużym stopniu skoncentrowane w ograniczonej liczbie regionów. W południowych i wschodnich państwach członkowskich

wyniki w zakresie innowacji są gorsze, a regiony położone blisko ośrodków innowacji – głównie stolic – nie odnoszą korzyści z ich bliskości. Konieczne jest zatem opracowanie polityk, które wspierają innowacje technologiczne i nietechnologiczne w słabiej rozwiniętych regionach oraz łączą przedsiębiorstwa, ośrodki badawcze i wyspecjalizowane usługi z przedsiębiorstwami w różnych regionach. Uznaje się, że zasoby kulturowe i twórcze to ważne i niepowtarzalne elementy składowe tych innowacyjnych procesów.

Pomimo, że gospodarka oparta na wiedzy jest siłą napędową rozwoju gospodarczego, to koncentracja aktywności biznesowej także przyczynia się do pogłębiania różnic rozwojowych między regionami. Regiony różnią się stopniem intensywności i połączenia wiedzy i działalności innowacyjnej, co oznacza, że posiadają różne zdolności w zakresie innowacji i procesów innowacyjnych o różnym stopniu zaawansowania. Każdy wzorzec innowacji terytorialnych można wzmocnić poprzez zdobywanie wiedzy spoza regionu. Osiągnięcie pozytywnego regionalnego rozwoju gospodarczego, w oparciu o badania i innowacje zależy od zdolności regionów do wykorzystania ich atutów.

Wyraźna polaryzacja centrum i peryferii występuje jako rezultat obecnych mechanizmów tworzenia wiedzy. Regionalne wzorce specjalizacji według wykorzystania technologii pokazują, że regiony technologiczne (tj. sektory aktywnie wytwarzające rozwiązania technologiczne) to głównie regiony stołeczne. Zwiększone wdrażanie coraz liczniejszych technologii i procesów 4.0 opartych na systemach cyberfizycznych i Internecie rzeczy, który wymaga nowych wzorców produkcji pokazuje, że w mniej zaawansowanych regionach mogą pojawić się „wyspy innowacji”. Z perspektywy społecznej, należy położyć

szczególny nacisk na nabywanie umiejętności cyfrowych, aby ograniczyć ryzyko wykluczenia niektórych grup, takich jak osoby starsze, które mogą nie być dobrze przygotowane do tej szybkiej transformacji.

MŚP w UE stanowią 99% wszystkich przedsiębiorstw, odpowiadają za 57% wartości dodanej i zatrudniają 66% siły roboczej w UE. MŚP są uznawane za podstawę europejskiej gospodarki. W poszczególnych regionach występują jednak różne sprzyjające warunki, wyzwania, szanse i zagrożenia w odniesieniu do rozwoju tego sektora. Zarządzanie lokalne i regionalne ma coraz większe znaczenie dla rozwoju gospodarczego i konkurencyjności, ponieważ może wspierać firmy na wiele sposobów. Dlatego rola systemów zarządzania jakością jest kluczowa i jest definiowana jako oferująca dwie korzyści: (i) zapewnienie przejrzystości procesu podejmowania decyzji i stabilności oraz (ii) wspieranie przedsiębiorczości i tworzenia MŚP.

Rozwój gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego we wszystkich państwach członkowskich UE jest nierównomierny. Regiony wiejskie i peryferyjne są w szczególnie niepewnej sytuacji w przypadku przechodzenia na gospodarkę cyfrową. Regiony Europy Północnej i Środkowej, lepiej rozwinięte pod względem cyfrowym, pokrywają się z regionami wiedzy i innowacji. Biorąc pod uwagę wysokie koszty infrastruktury cyfrowej na obszarach o szczególnych wyzwaniach geograficznych i na obszarach wiejskich, łączność cyfrowa mogłaby być wspierana za pomocą lokalnych środków, mających na celu zwiększenie popytu poprzez promowanie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) oraz dematerializację usług.

Większe, lepiej rozwinięte miasta zapewniają więcej usług cyfrowych niż małe i średnie miasta, miasteczka i społeczności wiejskie. Interoperacyjność usług publicznych jest pomyślana jako ważny czynnik w zmniejszaniu różnic cyfrowych między krajami i regionami. Instytucje publiczne, społeczeństwo obywatelskie i przedsiębiorstwa powinny współpracować i wymieniać się wiedzą, ponieważ pomoże to wzmocnić lokalny ekosystem cyfrowy oraz sprzyja współtworzeniu i świadczeniu nowych rodzajów usług.

Współpraca międzyregionalna może przyczynić się do bardziej inteligentnej Europy, umożliwiając regionom europejskim poprawę ich polityk i programów dotyczących innowacji oraz badań i rozwoju, szczególnie strategii inteligentnych specjalizacji. Wymiana doświadczeń i pogłębianie wiedzy z zakresu polityki pozwoli regionom na przyspieszenie i usprawnienie wdrażania polityk rozwoju regionalnego w kluczowych obszarach, takich jak np. rozwój umiejętności na potrzeby inteligentnej specjalizacji i przedsiębiorczości, cyfryzacja gospodarki i społeczeństwa, łączność cyfrowa, powszechne wykorzystanie zaawansowanych technologii, innowacje w MŚP oraz innowacje nietechnologiczne (organizacyjne, społeczne itp.).

Bardziej ekologiczna, neutralna dla klimatu i odporna Europa

Zmiana klimatu ma różny wpływ na każdy z regionów biogeograficznych Europy. Obserwowany wpływ obejmuje zmiany środowiskowe, różnorodne zmiany ekosystemów oraz zmiany w systemach żywnościowych, wodnych i energetycznych. Wrażliwość na zmianę klimatu różni się w znacznym stopniu, w zależności od regionu. Zmiana klimatu w coraz większym stopniu powoduje szkody w środowisku naturalnym, wywiera niekorzystny wpływ na samopoczucie i zdrowie oraz powoduje straty gospodarcze.

W odniesieniu do energii, konieczne będą wzmożone wysiłki, żeby Europejski Zielony Ład, Europejski Pakt na rzecz Klimatu oraz pakiet *Fit for 55*, zakładający redukcję emisji o co najmniej 55% w 2030 roku, odniosły sukces. Aby pokazać światowe przywództwo w dziedzinie odnawialnych źródeł energii, UE wyznaczyła ambitny, wiążący cel 32% dla odnawialnych źródeł energii w koszyku energetycznym UE do 2030 roku.

Osiągnięcie unijnych celów obniżenia emisji dwutlenku węgla wymaga inwestycji infrastrukturalnych ukierunkowanych na potencjał w zakresie energii odnawialnej, właściwy pod względem geograficznym, zwiększonej efektywności energetycznej w regionach, gdzie zasoby są ograniczone, współpracy regionalnej i większego nacisku na zarządzanie oddolne. Regiony wiejskie w Europie Południowej i Wschodniej oraz większa część Europy Wschodniej są najbardziej narażone na ubóstwo energetyczne. Wiele z tych regionów posiada potencjał w zakresie rozwoju energii odnawialnej, ale brakuje im zdolności administracyjnych, wizji lub zasobów finansowych. Współpraca regionalna i międzyregionalna może wspierać rozwój sieci zainteresowanych stron, transfer wiedzy i praktyk w zakresie dostaw i zużycia zrównoważonej energii między regionami, dostosowanie działań związanych z transformacją energetyki na różnych poziomach zarządzania.

Gospodarka o obiegu zamkniętym w coraz większym stopniu przyczynia się do realizacji celów środowiskowych i klimatycznych UE. Jest także bodźcem do rozwoju lokalnego i regionalnego. Region jest odpowiednim poziomem do organizacji zrównoważonych ekosystemów gospodarczych, jednak ramy regulacyjne na poziomie regionalnym i lokalnym powinny być dostosowane do zasad gospodarki o obiegu zamkniętym. Wdrażaniu i rozpowszechnianiu modeli

gospodarczych opartych na obiegu zamkniętym sprzyjają aglomeracje (zarówno gospodarcze, jak i miejskie) położone w pobliżu centrów wiedzy. Dostawcy materiałów dla gospodarki o obiegu zamkniętym odgrywają szczególnie dominującą rolę w regionach wiejskich.

Sektor transportu jest jednym z głównych czynników przyczyniających się do emisji gazów cieplarnianych. Działania publiczne na rzecz wspierania dekarbonizacji transportu są ważniejsze niż kiedykolwiek wcześniej. Wspierane działania powinny być inspirowane „Europejską strategią na rzecz mobilności niskoemisyjnej”, której celem jest zapewnienie otoczenia regulacyjnego i biznesowego sprzyjającego radzeniu sobie z wyzwaniami w zakresie konkurencyjności, jakie niesie przejście na mobilność niskoemisyjną.

Ponadto „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030” jest także ważną częścią Europejskiego Zielonego Ładu. Jej celem jest ochrona świata przyrody oraz odwracanie procesu degradacji ekosystemów. Regiony UE mają ważną rolę do odegrania poprzez zapewnianie efektywnej ochrony znacznego odsetka obszarów lądowych i morskich oraz integrację korytarzy ekologicznych jako części transeuropejskiej sieci Natura. Unijny plan odbudowy zasobów przyrodniczych, który stanowi kluczową część „Unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030”, posiada potencjał do uczynienia regionów UE nie tylko bardziej ekologicznymi, ale także oferuje im szansę na wzrost odporności na zmianę klimatu i inne zagrożenia środowiskowe. Wdrażanie „Unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030” będzie jednak wymagało odblokowania znaczącego finansowania z funduszy regionalnych/spójności i innych źródeł, a także zaangażowania podmiotów procesów decyzyjnych na wszystkich poziomach.

Niebieska gospodarka jest również filarem transformacji ekologicznej i przyczyni się do zrównoważonego rozwoju oceanów i zasobów nadmorskich. Szereg sektorów ma kluczowe znaczenie dla niebieskiej gospodarki, takich jak żywe zasoby morza, morskie zasoby nieożywione, morska energia odnawialna, działalność portowa, budowa i naprawa statków, transport morski i turystyka nadmorska.

Potencjalny obszar objęty siecią zielonej infrastruktury na poziomie regionalnym jest istotny dla wielu ram polityki (np. dotyczącej różnorodności biologicznej, gospodarki wodnej i zmiany klimatu). Regiony o małym potencjalnym zasięgu sieci zielonej infrastruktury w północno-zachodniej Europie muszą poprawić łączność istniejącej zielonej infrastruktury. Regiony o dużym potencjale zasięgu sieci zielonej infrastruktury powinny być wspierane przez polityki promujące zrównoważone użytkowanie gruntów i zwiększanie bioróżnorodności. Można ułatwić rozwój zielonej infrastruktury poprzez współpracę między lokalnymi i regionalnymi zainteresowanymi stronami, budowanie świadomości i zdolności oraz wymianę wiedzy między specjalistami działającymi na różnych etapach wdrażania i na różną skalę.

Współpraca międzyregionalna może wspierać regiony europejskie w tworzeniu bardziej przyjaznej dla środowiska, niskoemisyjnej i przechodzącej w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odpornej Europy, zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem, umożliwiając im włączenie sprawdzonych rozwiązań i doświadczeń innych regionów do ich własnych polityk i programów regionalnych w dziedzinach obejmujących promowanie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym, przystosowanie się do zmiany klimatu, gospodarkę wodną, zapobieganie zagrożeniom i odporność na klęski żywiołowe, środki w

zakresie efektywności energetycznej, inwestycje w różnorodność biologiczną i zieloną infrastrukturę oraz zrównoważoną mobilność miejską. W stosownych przypadkach program Interreg Europa może promować i wzbogacać działania oraz produkty programów regionalnych.

Lepiej połączona Europa

Dobra dostępność jest warunkiem wstępnym rozwoju gospodarczego. Do 2030 roku potencjał dostępności drogowej lub kolejowej regionów górskich, obszarów wiejskich i nadmorskich osiągnie zaledwie 80% średniej europejskiej. Słabo zaludnione miejsca i wyspy pozostaną na poziomie poniżej 20%. Ogólnie rzecz biorąc, istnieją znaczne różnice w dostępności na poziomie regionalnym i lokalnym.

Współpraca międzyregionalna może przyczynić się do tworzenia lepiej połączonej Europy poprzez wspieranie pogłębiania wiedzy z zakresu polityki i budowania potencjału w odniesieniu do polityk regionalnych promujących zrównoważoną, inteligentną i multimodalną mobilność.

Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu

W rezultacie kryzysu finansowego w 2008 roku, stopa bezrobocia w UE osiągnęła rekordowy poziom 11% w 2013 roku, pod koniec 2019 roku spadając do 6,2%. Jednak sytuacja ulegnie wyraźnemu pogorszeniu na początku lat dwudziestych.

Między regionami występują duże i długotrwanie się utrzymujące różnice pod względem poziomu zatrudnienia i stopy bezrobocia, przy czym w krajach Europy Południowej stopy bezrobocia są znacznie wyższe. Stopa bezrobocia wśród osób młodych waha się w znacznym stopniu – od około 6% w krajach Europy Środkowej, do ponad 30% w krajach Europy Południowej. Sytuacja w zakresie zatrudnienia pracowników w wieku powyżej 50 lat również pozostaje niepokojącą kwestią w większości krajów. Dane pokazują, że wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 35-49 lat ulega pogorszeniu.

W 2016 roku średni wskaźnik zatrudnienia wynosił 74% w regionach lepiej rozwiniętych, natomiast w regionach słabiej rozwiniętych średni wskaźnik wyniósł zaledwie 65%.

Zdolność regionów do opierania się wstrząsom gospodarczym i do radzenia sobie z wysokim bezrobociem zależy od połączenia różnych czynników, w tym od struktury gospodarki, elastyczności rynku pracy, poziomu umiejętności i edukacji oraz specyfiki terytorialnej, a w szczególności jakości zarządzania oraz innych szczególnych wyzwań społecznych.

Przykładowo, gospodarki regionalne zdominowane przez sektory silnie dotknięte kryzysem związanym z pandemią COVID-19, takie jak turystyka czy sektor kultury i sektor kreatywny, mogą odczuwać poważniejszy długotrwały negatywny wpływ na ich sytuację społeczno-gospodarczą w porównaniu z regionami o bardziej zróżnicowanych gospodarkach. W tym kontekście ważne będzie rozważenie, w jaki sposób budżety planów naprawy, i odpowiadających im pakietów, będą wykorzystywane i koordynowane na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym.

Coraz większe zainteresowanie budzą również warunki i bardziej elastyczne formy pracy, z uwagi na dążenie do osiągnięcia większej równowagi między życiem zawodowym i prywatnym, równość szans, włączanie grup szczególnie wrażliwych (np. osoby z niepełnosprawnościami, migranci, populacja Romów i inne mniejszości lub grupy zmarginalizowane). Ponadto w kontekście starzejącego się społeczeństwa, należy lepiej zająć się rolą i miejscem emerytów w społeczeństwie.

Odnosnie do migracji, należy ocenić i, w stosownych przypadkach rozszerzyć konkretne środki na szczeblu unijnym podjęte w najbardziej krytycznych latach połowy drugiej dekady XXI wieku. Wśród kluczowych wniosków uwzględnić można pozytywny wpływ gospodarczy obecności uchodźców, który zależy w dużej mierze od powodzenia ich integracji na rynku pracy. Uwarunkowania miejskie i wiejskie wymagają zróżnicowanych polityk dotyczących społeczno-ekonomicznej integracji migrantów. Rozważając wymiar społeczny, należy podkreślić ważną rolę władz lokalnych i organizacji pozarządowych w skutecznej integracji migrantów.

Europa stoi w obliczu rosnących i zróżnicowanych terytorialnie wyzwań demograficznych. Wśród wyzwań, starzejące się społeczeństwo oraz depopulacja lub wysoka gęstość zaludnienia może dotyczyć wiele regionów, w tym obszary wiejskie i peryferyjne. W tym samym czasie liczne obszary metropolitalne/miejskie zmagają się ze wzrostem populacji, co może mieć poważne konsekwencje m.in. dla spójności społecznej i terytorialnej, świadczenia usług publicznych, rynków pracy oraz mieszkalnictwa.

Dostęp do usług świadczonych w interesie ogólnym, edukacji, szkoleń, opieki zdrowotnej oraz zabezpieczenia i włączenia społecznego wydaje się być wyjątkowo trudny dla grup szczególnie narażonych oraz osób mieszkających na szczególnych typach obszarów, takich jak obszary wiejskie o niskiej dostępności lub obszary o szczególnym charakterze geograficznym, w tym: góry, wyspy, obszary słabo zaludnione i obszary przybrzeżne. Mechanizmy zarządzania polityką spójności i jej wdrażania na poziomie krajowym oraz, w stosownych przypadkach, na poziomie regionalnym powinny wspierać budowanie zdolności wśród lokalnych interesariuszy oraz wielopoziomowe partnerstwa (podejście „ekosystem kształtowania polityki”), międzyregionalne tworzenie sieci oraz współpracę.

Zgodnie z „Europejskim filarem praw socjalnych”, współpraca międzyregionalna może przyczynić się do tworzenia Europy o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjającej włączeniu społecznemu, poprzez wspieranie pogłębiania wiedzy z zakresu polityki i przenoszenie doświadczeń na grunt polityk regionalnych, które pomogą ludziom w powrocie do zatrudnienia i poprawią efektywność rynków pracy oraz integrację migrantów i grup w niekorzystnej sytuacji. Inne kluczowe obszary działań to, na przykład, zapewnienie wystarczającego i równego dostępu do opieki zdrowotnej poprzez rozwój infrastruktury, w tym podstawowej opieki zdrowotnej i specjalistycznych usług zdrowotnych oraz zwiększenie roli kultury i turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.

Europa bliższa obywatelom

Dobre zarządzanie terytorialne i współpraca są warunkami wstępnymi sprostania obecnym wyzwaniom społecznym, gospodarczym, związanym z

łącznością i środowiskiem na całym terytorium Europy. Zróżnicowanie terytorium europejskiego pod względem geograficznym, warunków administracyjnych i zarządzania oraz różnic politycznych między regionami, podkreśla znaczenie dostosowanej polityki rozwoju zorientowanej terytorialnie.

Aby zapewnić, że żadne miejsca lub obywatele nie zostaną pominięci, potrzebna jest ściślejsza współpraca między miejscami ponad granicami terytorialnymi, a także w ramach wielu polityk sektorowych. Wymaga to wysokiej jakości zarządzania, budowania zdolności i wzmocnienia pozycji różnych zaangażowanych podmiotów.

Współpraca międzyregionalna może przyczynić się do „Europy bliższej obywatelom” poprzez wspieranie kluczowych obszarów dla rozwoju efektywnych, zintegrowanych strategii i polityk rozwoju zorientowanych terytorialnie, których tematy mogłyby obejmować kwestie takie, jak lokalne spółdzielcze platformy cyfrowe, oddolne/lokalne strategie zielonego ładu dotyczące np. ubóstwa energetycznego, wśród innych tematów. Wsparcie mogłoby ułatwić zarządzanie lepiej dostosowane do przestrzeni, ponieważ zarządzanie działaniami zbiorowymi wymaga umiejętności budowania konsensusu i długoterminowego zaangażowania. Poza tym, eksperymentowanie w zakresie budowania sieci i struktur zarządzania jest ważnym aspektem sprawnych struktur współpracy, a budowanie zdolności jest kluczowym warunkiem wstępnym skutecznych polityk terytorialnych. Ponadto program Interreg Europa może pomóc w zagwarantowaniu, że zintegrowane strategie terytorialne są konkretnie wdrażane na miejscu.

1.2.3. Komplementarność i synergia z innymi programami i instrumentami

Komplementarność programu Interreg Europa z innymi formami wsparcia pojawia się w wartości dodanej tego programu współpracy względem innych źródeł finansowania. W niektórych przypadkach komplementarność może prowadzić do koordynacji oraz działań synergetycznych. W innych przypadkach, w poniższych sekcjach wskazano tylko wartość dodaną programu Interreg Europa. Dlatego komplementarność ma szerszy zakres niż koordynacja. Komplementarność i powiązania, jakie może stworzyć program Interreg Europa z innymi źródłami finansowania są następujące:

Komplementarność z programami celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”

Programy celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” są powiązane z Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskim Funduszem Społecznym Plus (EFS+), Funduszem Spójności (FS) oraz Funduszem Sprawiedliwej Transformacji (FST). Komplementarność z tymi programami została już wskazana w art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1059 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego (rozporządzenie w sprawie Interreg) i prowadzi do bezpośredniego powiązania między programem Interreg Europa a programami „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”, zarówno na poziomie projektu, jak i na poziomie Platformy learningowej programu Interreg Europa na rzecz pogłębiania wiedzy z zakresu polityki (platformy learningowej Interreg Europa).

Koordinacja zostanie zapewniona na poziomie projektów przez ich powiązanie z programami celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”. Powiązanie to zostanie utworzone we wszystkich projektach, ponieważ co najmniej jeden program celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” będzie musiał zostać wskazany w każdym projekcie. Na poziomie platformy learningowej Interreg Europa jedną z głównych grup docelowych są instytucje zarządzające (IZ) programami celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”.

Ponadto w przypadku, kiedy program celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” przewiduje działania w zakresie współpracy międzyregionalnej (art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów]), komplementarność jest automatyczna. Regiony, które do tej pory decydowały się na tego typu współpracę, mają określone cele tematyczne lub geograficzne, które nie mogą zostać objęte żadnym z istniejących programów Interreg. Podobnie jak w przeszłości, regiony te będą musiały określić i zaprojektować własne zasady współpracy. W tym przypadku program INTERACT może pomóc w czerpaniu inspiracji z istniejących programów Interreg. Poza określeniem zasad, program Interreg Europa może również pomóc we wdrażaniu tej formy współpracy, gdy regiony poszukują

odpowiednich partnerów lub odpowiednich doświadczeń w wybranych obszarach tematycznych.

Komplementarność z instrumentem „Międzyregionalne inwestycje w innowacje”

Instrument „Międzyregionalne inwestycje w innowacje” (ang. *The Interregional Innovation Investment Instrument - I3*) jest wpisany w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności (rozporządzenie w sprawie EFRR i Funduszu Spójności) i składa się z dwóch głównych komponentów. Pierwszy komponent koncentruje się na inwestycjach w projekty międzyregionalne dla dojrzałych partnerstw, natomiast drugi wspiera rozwój łańcuchów wartości w regionach słabiej rozwiniętych. Ten ostatni komponent jest uzupełniony przez dedykowane budowanie zdolności dla regionów słabiej rozwiniętych. W ramach obu aspektów obowiązkowy jest udział podmiotów zajmujących się innowacjami zarówno z regionów bardziej, jak i mniej rozwiniętych.

Instrument I3 i program Interreg Europa nie pokrywają się, ponieważ ich cele i zakresy są różne.

Jednak synergie między instrumentem I3 a programem Interreg Europa można przewidywać i mogłyby one dalej przyczyniać się do pomyślnej realizacji międzyregionalnych projektów innowacyjnych. Rezultaty osiągnięte w ramach nowego instrumentu I3 mogą być interesującym źródłem wiedzy dla projektów i platformy learningowej Interreg Europa pod względem dzielenia się wiedzą, poprawy polityki oraz wzmocnienia wpływu programu Interreg Europa.

Wzajemnie na siebie oddziałując, projekty Interreg Europa dotyczące innowacji

mogą stanowić podstawę dla przyszłych „Międzyregionalnych inwestycji w innowacje”, w zależności od wniosków ze współpracy oraz możliwą identyfikację wspólnych obszarów inwestycji.

W ramach pięciostopniowej metodologii wspierającej współpracę trzech platform tematycznych S3, program Interreg Europa może wspierać współpracę międzyregionalną w fazie uczenia się i łączenia, natomiast instrument „Międzyregionalne inwestycje w innowacje” będzie się koncentrował na wspieraniu fazy Demonstracji, Komercjalizacji i Zwiększania skali inwestycji. Wykorzystując S3 jako zasadę koordynacji współpracy międzyregionalnej, można mobilizować uzupełniające się zasoby oraz odblokować potencjał innowacji w ramach europejskiego łańcucha wartości. Współpraca międzyregionalna wspierana przez program Interreg Europa oraz terytorialne ekosystemy innowacji mogą tworzyć podstawę dla udanych międzyregionalnych innowacyjnych inwestycji.

Komplementarność z innymi programami Interreg

Komplementarność pomiędzy wszystkimi programami Interreg została określona w art. 3 pkt 3 rozporządzenia w sprawie Interreg. W przypadku komponentów A, B i D zarówno zasięg geograficzny, jak i podejście każdego z komponentów ujawniają wartość dodaną komponentu C, w szczególności programu Interreg Europa. Podczas, gdy komponenty A i B koncentrują się na rozwiązaniach dla transgranicznych lub transnarodowych wyzwań, program Interreg Europa umożliwia międzyregionalne budowanie zdolności w celu ulepszania polityk rozwoju regionalnego. Ponadto współpracę między wszystkimi komponentami Interreg w różnych obszarach zarządzania programem zapewnia program INTERACT.

Odnośnie do komponentu C, art. 3 rozporządzenia w sprawie Interreg określa cele i wartość dodaną każdego programu międzyregionalnego (lub paneuropejskiego). Linia demarkacyjna [i wzajemne uzupełnianie się] pomiędzy programami Interreg Europa, INTERACT, URBACT i ESPON została wyjaśniona w rozporządzeniu w sprawie Interreg. Program Interreg Europa koncentruje się na celach polityki dla identyfikacji i rozpowszechniania dobrych praktyk oraz ich transferu do polityk rozwoju regionalnego, natomiast program INTERACT skupia się na wdrażaniu programów Interreg i kapitalizacji ich wyników. Dlatego obszar interwencji programu Interreg Europa obejmuje polityki rozwoju regionalnego w szerszym znaczeniu, natomiast obszar interwencji programu INTERACT pozostaje w sferze współpracy.

Zwłaszcza poszczególne platformy programów INTERACT i Interreg Europa (KEEP oraz platforma learningowa Interreg Europa) mają dwa różne cele, odpowiadają na dwie różne potrzeby oraz mają różne grupy docelowe. Podczas, gdy baza danych KEEP obejmuje informacje na temat programów i projektów Interreg, programów i projektów transgranicznych Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa oraz Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej, baza danych Interreg Europa gromadzi informacje na temat praktyk rozwoju regionalnego. Regularne wymiany między programami INTERACT i Interreg Europa zapewniają również ścisłą koordynację w zakresie tematów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, takich jak wdrażanie programów celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”.

Linia demarkacyjną pomiędzy programem Interreg Europa a programem URBACT jest specyfika zakresu tematycznego programu URBACT (zintegrowany i zrównoważony rozwój obszarów miejskich). Na koniec, program ESPON

analizuje trendy rozwojowe, na czym szczególnie koncentrują się wszystkie programy komponentu C. Dostarczanie danych terytorialnych na temat najnowszych trendów rozwojowych w Europie może stanowić podstawę do opracowywania projektów i podejmowania działań w ramach programu Interreg Europa. Jednocześnie, dodatkowy popyt na wiedzę wynikający ze współpracy w ramach programu Interreg Europa można zaspokoić poprzez dostarczenie analizy kierunkowej programu ESPON.

W ramach czterech programów paneuropejskich odbywają się regularne spotkania (koordynowane przez program INTERACT) oraz spotkania dwustronne w celu określenia obszarów współpracy, zarówno na etapie programowania, jak i wdrażania. Inne działania tych czterech programów obejmują wspólną pracę nad wyjaśnieniem ich odpowiednich kategorii interwencji i grup docelowych, aby zapewnić zarówno komplementarność, jak i identyfikację synergii. Na etapie wdrażania synergia dotyczy wzajemnej promocji działań programu, wymiany informacji na temat każdego z działań programu oraz wspólnej organizacji działań.

Komplementarność z innymi instrumentami i politykami UE

Kilka instrumentów i polityk UE może korzystać z możliwości międzyregionalnego pogłębiania wiedzy oferowanych przez przedsięwzięcia programu Interreg Europa (projekty i platformę learningową Interreg Europa). Przykładowo, może to mieć miejsce w przypadku wdrażania "Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności".

Odnosnie do badań i innowacji, można założyć komplementarność z niektórymi działaniami programu „Horyzont Europa”. Działania programu Interreg Europa mogą wspierać proces pogłębiania wiedzy z zakresu polityki prowadzący do

zwiększenia kompetencji w obszarach inteligentnej specjalizacji i przedsiębiorczości, cyfryzacji gospodarki i społeczeństwa oraz powszechnego wykorzystania zaawansowanych technologii. Wiedza na temat osiągniętych rezultatów badań i innowacji w programie „Horyzont 2020” i „Horyzont Europa” może być rozpowszechniana w ramach programu Interreg Europa i wykorzystywana do tworzenia polityk oraz dalszej kapitalizacji w regionach, zgodnie ze strategią programu Horyzont Europa w sprawie rozpowszechniania i wykorzystywania (ang. *Horizon Europe Dissemination and Exploitation Strategy*) oraz waloryzacją wiedzy z obszaru badań i innowacji. Ponadto zmiany w politykach wynikające z programu Interreg Europa mogłyby zostać powiązane z wkładem programu „Horyzont Europa” do ram polityki (ang. *Feedback to Policy Framework of Horizon Europe*).

W odniesieniu do innowacji w sektorze MŚP, wsparcie z zakresu pogłębiania wiedzy można przewidzieć dla odpowiednich części „Programu na rzecz jednolitego rynku” i programu „Horyzont Europa” (szczególnie Europejskiej Rady ds. Innowacyjności, obszaru „Europejskie ekosystemy innowacji” oraz inicjatywy „Start-up Europa”). Ponadto wsparcie z zakresu pogłębiania wiedzy można przewidzieć dla podejścia do ekosystemów przemysłowych, co podkreślono w „Europejskiej strategii przemysłowej”.

Wsparcie programu Interreg Europa na rzecz bardziej przyjaznej dla środowiska, bezemisyjnej i odpornej Europy mogłoby przynieść korzyści określonym instrumentom Europejskiego Zielonego Ładu, „Inicjatywy przewodniej Europa efektywnie korzystająca z zasobów”, „Pakietu dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym”, programu „LIFE”, unijnej „Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030” i „Strategii UE na rzecz zielonej infrastruktury” oraz nowemu podejściu do Zrównoważonej niebieskiej gospodarki, a także ze wspólnoty wiedzy i innowacji - innowacje na rzecz ochrony klimatu. Centrum

wiedzy w ramach „Europejskiego Paktu na rzecz Klimatu” jest także właściwą inicjatywą, która może przyczynić się do dalszego rozpowszechniania dobrych praktyk i realizowanych z powodzeniem działań. Także powiązanie z misją programu „Horyzont Europa”, określoną dla adaptacji i transformacji społecznej oferuje możliwości podejmowania kwestii związanych ze zmianą klimatu.

„Pakiet UE dotyczący mobilności w miastach” mógłby również skorzystać na międzyregionalnym pogłębianiu wiedzy z zakresu polityki dotyczącej zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej, natomiast instrument łączący Europę i program „Cyfrowa Europa” mogłyby podobnie korzystać z pogłębiania wiedzy z zakresu energii, transportu i łączności cyfrowej.

Nowy europejski Bauhaus (ang. *The New European Bauhaus* - NEB) jest kreatywną i interdyscyplinarną inicjatywą usytuowaną na skrzyżowaniu sztuki, kultury, integracji społecznej, nauki i technologii. Poprzez swój przekrojowy priorytet poświęcony budowaniu zdolności, program Interreg Europa byłby w stanie objąć wszystkie kwestie związane z rozwojem regionalnym i Polityką spójności, w tym zintegrowane strategie terytorialne łączące różne agendy (np. z sektora kultury i sektora kreatywnego oraz Europejskiego Zielonego Ładu), a zatem miałyby również potencjał do wniesienia wkładu do NEB.

Komplementarność może wystąpić także w przypadku tematyki związanej z dostępem do opieki zdrowotnej, pomiędzy programami Interreg Europa, „Programem UE dla zdrowia” oraz programem „Horyzont Europa”. Podobnie w temacie zatrudnienia, komplementarność można osiągnąć z „Programem UE na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych”.

Program Erasmus+ mógłby zaoferować cenną komplementarność w poszczególnych obszarach edukacji i szkolenia.

Na koniec, komplementarność mogłaby zająć ze Wspólną polityką rolną (WPR) oraz programem LEADER, ponieważ ich podejście pobudziło rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS).

Komplementarność ze strategiami inteligentnych specjalizacji (S3) i ich Platformą

W latach 2014-2020 działania programu Interreg Europa (platformy learningowej Interreg Europa i projektów) były skoordynowane z Platformą S3. Stały kontakt między Platformą S3 a Wspólnym Sekretariatem programu Interreg Europa (WS) doprowadził do skutecznej koordynacji i wspólnych działań. Przyczynił się również do podniesienia świadomości na temat podejścia i możliwości każdego z instrumentów, ponieważ grupy docelowe częściowo się pokrywały. Ponadto wiele projektów programu Interreg Europa zajmuje się inteligentnymi specjalizacjami.

W latach 2021-2027 ta koordynacja na poziomie operacyjnym będzie kontynuowana, ponieważ innowacje zawsze były popularnym tematem w ramach współpracy międzyregionalnej. Na poziomie strategicznym w latach 2021-2027 wkład programu Interreg Europa w inteligentne specjalizacje można uznać za przestrzeń do eksperymentowania, pogłębiania wiedzy i generowania dobrych praktyk z tego obszaru, które mogą służyć szerszym celom. Ponadto międzyregionalny proces pogłębiania wiedzy z zakresu polityki pomaga budować zdolności do wdrażania S3 i wykorzystywać synergię między S3/EFRR i innymi funduszami UE (na przykład, z Europejskim Funduszem Morskim, Rybackim i Akwakultury), w tym programem „Horyzont Europa”, szczególnie z jego „Programem Prac dla obszaru Europejskie ekosystemy innowacji”.

Projekty programu Interreg Europa mogą uzupełniać priorytety programu „Horyzont Europa”, takie jak misje i partnerstwa.

Komplementarność z „Agendą Terytorialną 2030”

Celem „Agendy Terytorialnej 2030” jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju całej Europy oraz przyszłości dla wszystkich miejsc, dzięki zapewnieniu równych szans obywatelom i przedsiębiorstwom niezależnie od tego, gdzie są zlokalizowane. Program Interreg Europa jest częścią polityki spójności i ma na celu zmniejszanie różnic między poszczególnymi regionami Europy. Jest to jedyny program Interreg, który umożliwia ogólnoeuropejskie pogłębianie wiedzy z zakresu polityki. Jego komplementarność z „Agendą Terytorialną 2030” jest wyraźna. Na poziomie projektu, zwłaszcza w ramach celu specyficznego Interreg „Lepsze zarządzanie współpracą”, oraz obszarów tematycznych związanych z „Europą bliższą obywatelom”, wymiana dobrych praktyk, budowanie zdolności i pogłębianie wiedzy z zakresu polityki dotyczącej zintegrowanych strategii terytorialnych wniesie wkład do realizacji „Agendy Terytorialnej 2030”. Jednocześnie na poziomie programu Interreg Europa można zapewnić świadomość terytorialnych uwarunkowań partnerstw projektowych i w ten sposób wzmocnić współpracę i solidarność oraz zmniejszyć nierówności między miejscami zamożnymi, a mającymi mniejsze perspektywy osiągnięcia dobrobytu.

1.2.4. Wnioski z dotychczasowych doświadczeń

Wnioski dotyczące operacyjnych aspektów projektów współpracy międzyregionalnej i platformy learningowej Interreg Europa

Wszystkie raporty z ewaluacji programu współpracy Interreg Europa 2014-2020 potwierdziły, że program dostarczył projektom kompetentnego oraz skutecznego wsparcia.

W latach 2014-2020 program zastosował nową strukturę projektów współpracy międzyregionalnej – z dwoma etapami realizacji i oceną śródkresową.

Pozytywnie oceniono plany działania opracowywane pod koniec pierwszego etapu oraz możliwość wdrażania akcji pilotażowych w drugim etapie projektu.

Jednakże w ewaluacji końcowej podkreślono, że możliwość realizacji akcji pilotażowych i pogłębiania wiedzy w drugim etapie projektu wymaga dalszego wsparcia.

Drugim głównym aspektem wdrażania projektów jest ich powiązania z programami Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EFSI), które było warunkiem dla wszystkich projektów programu współpracy Interreg Europa 2014-2020. Program Interreg Europa 2014-2020 napotkał na przeszkody w ustanowieniu skutecznego powiązania, szczególnie związane z luką czasową wdrażania EFSI, a realizacją projektów programu współpracy Interreg Europa 2014-2020. Dlatego celowym byłoby złagodzenie obowiązku powiązania projektów z programami EFSI. W raporcie końcowym z ewaluacji wskazuje się także na potrzebę angażowania jako partnerów projektów organizacji, które są bezpośrednio odpowiedzialne za instrumenty polityki wskazywane w projektach.

W odniesieniu do platformy learningowej Interreg Europa, jej struktura została w znacznym stopniu dostosowana w trakcie wdrażania w latach 2014-2020, tak, aby była ona wydajniejsza. Po raz pierwszy tak innowacyjne usługi zostały

opracowane przez program Interreg, w sumie rezultaty tej inicjatywy pozostają w dużej mierze pozytywne, co znajduje odzwierciedlenie w wysokim wskaźniku zadowolenia jej użytkowników.

Wnioski dotyczące skutków zmian polityki

Wysoki potencjał programu Interreg Europa do wywierania bezpośredniego lub pośredniego wpływu na wdrażanie polityk rozwoju regionalnego, w tym EFSI, jest widoczny od lat i został potwierdzony oceną wpływu.

Projekty dotyczą przede wszystkim trzech poziomów pogłębiania wiedzy (indywidualnego, organizacyjnego i interesariusza). Na poziomie partnerów i interesariuszy procesy pogłębiania wiedzy podnoszą kompetencje zawodowe osób i organizacji. Raport końcowy z ewaluacji wskazuje, że zakres procesu pogłębiania wiedzy na poziomie projektu mógłby być lepiej monitorowany w przyszłym programie. Rekomendowane jest także, aby system wskaźników skutecznie uchwycił podnoszenie kompetencji na poziomie organizacyjnym.

W przypadku platformy learningowej Interreg Europa, kwalifikacje ekspertów tematycznych oraz zaangażowanie projektów mają kluczowe znaczenie dla jakości świadczonych usług. Platforma learningowa Interreg Europa umożliwia programowi Interreg Europa bezpośrednie odniesienie się do czwartego poziomu pogłębiania wiedzy (zewnętrznego). Chodzi tu o stworzenie możliwości pogłębiania wiedzy przez osoby i organizacje, które nie są zaangażowane w projekty. W tym kontekście jedną z najsukuteczniejszych usług było narzędzie „wzajemnej oceny” (ang. *peer review*).

W przyszłości proces pogłębiania wiedzy musi być bardziej sterowany popytem. W związku z tym, grupy docelowe powinny być jak najwcześniej stymulowane

poprzez działania podnoszące świadomość, organizowane przez program oraz na poziomie krajowym.

Ewaluacja przeprowadzona w latach 2014-2020 potwierdziła znaczący wpływ programu Interreg Europa. Do maja 2021 roku wysokość środków, na którą miały wpływ projekty przekroczyła już 1 mld euro (np. poprzez finansowanie nowych inicjatyw lub nowych naborów w regionach, zainspirowanych współpracą; dalsze informacje są dostępne na stronie <https://www.interregeurope.eu/projectresults/>).

1.2.5. Strategie makroregionalne oraz strategie dotyczące basenów morskich, w przypadku gdy obszar objęty programem Interreg w całości lub częściowo wchodzi w zakres jednej lub większej liczby strategii

Mając na uwadze paneuropejski charakter programu Interreg Europa, nie jest właściwym szczególnie koncentrowanie się lub nadawanie priorytetu projektom współpracy międzyregionalnej lub działaniom ukierunkowanym na konkretną strategię makroregionalną lub strategię na rzecz basenu morskiego (lub inicjatywę). Jednak propozycje projektów współpracy międzyregionalnej obejmujące kwestie związane z jedną lub kilkoma strategiami makroregionalnymi i/lub strategią na rzecz basenu morskiego, jako część wymiany praktyk i pogłębiania wiedzy z zakresu polityki pomiędzy podmiotami regionalnymi z różnych części Europy, będą mile widziane w programie, o ile propozycja zapewnia równowagę geograficzną pod względem krajów reprezentowanych w partnerstwie.

1.2.6. Strategia programu Interreg Europa 2021-2027

Program Interreg Europa jest częścią komponentu współpracy międzyregionalnej, realizowanej w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg C), który wspiera współpracę międzyregionalną w celu wzmocnienia skuteczności polityki spójności.

Art. 3 ust. 3 lit. a) rozporządzenia w sprawie Interreg stanowi, że celem programu Interreg Europa jest promowanie wymiany doświadczeń, innowacyjnych podejść i budowanie zdolności, skoncentrowane na celach polityki, w odniesieniu do identyfikacji i rozpowszechniania dobrych praktyk oraz ich transferu do polityk rozwoju regionalnego, w tym do programów w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”.

Zapis ten stawia program Interreg Europa na pozycji programu, który jest poświęcony wspieraniu współpracy pomiędzy podmiotami polityki regionalnej z Europy, celem wymiany i uczenia się od siebie nawzajem praktyk z zakresu wdrażania polityk rozwoju regionalnego. Podkreśla znaczenie koncentracji współpracy na celach polityki, jak również na kwestiach związanych z procesami, objętych celem specyficznym Interreg „Lepsze zarządzanie współpracą”, żeby umożliwić podmiotom polityki regionalnej pogłębianie wiedzy i stosowanie innowacyjnych podejść oraz zwiększać ich kompetencje w zakresie projektowania i dostarczania polityk regionalnych o wspólnym znaczeniu.

Uzasadnienie dla tej formy współpracy międzyregionalnej stanowi fakt, że przez podniesienie zdolności podmioty polityki regionalnej stają się bardziej wydajne i sprawne we wdrażaniu polityk rozwoju regionalnego, co z kolei przełoży się na

większy wpływ terytorialny tych polityk. Uzasadnienie stanowi kontynuację podejścia wdrożonego przez program współpracy Interreg Europa w latach 2014-2020.

Ogólny cel programu Interreg Europa 2021-2027

Na podstawie celu określonego w rozporządzeniu w sprawie Interreg oraz uzasadnienia opisanego powyżej, cel programu Interreg Europa jest następujący:

Poprawa wdrażania polityk rozwoju regionalnego, w tym programów celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”, poprzez promowanie wymiany doświadczeń, innowacyjnych podejść i budowanie zdolności w odniesieniu do identyfikacji, rozpowszechniania oraz transferu dobrych praktyk pomiędzy podmiotami polityki regionalnej.

Cel specyficzny Interreg „Lepsze zarządzanie współpracą” jako jedyny cel programu Interreg Europa 2021-2027

W kontekście powyższego uzasadnienia i ogólnego celu programu Interreg Europa, struktura tego programu opiera się na celu specyficznym Interreg „Lepsze zarządzanie współpracą”(art. 14 i art. 15 rozporządzenia w sprawie Interreg) – jako jedynym i nadrzędnym celu tego programu.

Cel specyficzny Interreg umożliwia programom Interreg wspieranie działań wzmacniających zdolność instytucjonalną organów publicznych i właściwych interesariuszy zaangażowanych w zarządzanie określonymi terytoriami i we wdrażanie strategii terytorialnych.

Wybór celu specyficznego Interreg opiera się na następujących przesłankach:

- Odzwierciedla nacisk programu Interreg Europa na wymianę doświadczeń i budowanie zdolności pomiędzy podmiotami polityki regionalnej w celu poprawy ich zdolności w zakresie projektowania, zarządzania i wdrażania ich polityk rozwoju regionalnego. Koncentracja na budowaniu zdolności doskonale wpisuje się w definicję celu specyficznego Interreg zorientowanego na zarządzanie.
- Jest zgodny z rodzajem spodziewanych rezultatów programu Interreg Europa, którymi są zwiększona zdolność podmiotów polityki regionalnej oraz ulepszenia (wdrażanie ich) w instrumentach polityki regionalnej.
- Uwzględnia wielorakość wyzwań polityki regionalnej na terytorium Europy. W ramach celu specyficznego Interreg podmioty polityki regionalnej mogą współpracować we wszystkich dziedzinach polityki o wspólnym znaczeniu, zgodnie z ich potrzebami regionalnymi, o ile wchodzą one w zakres polityki spójności.
- Zapewnia programowi Interreg Europa pewną elastyczność w dostosowywaniu się do pojawiających się zmian w polityce – ponownie, w zakresie polityki spójności.

Zakres programu Interreg Europa 2021-2027

Jak wskazano powyżej, koncentracja na celu specyficznym Interreg „Lepsze zarządzanie współpracą” powoduje, że beneficjenci mogą współpracować w zakresie wszystkich tematów o wspólnym znaczeniu, zgodnie z ich potrzebami regionalnymi, o ile wchodzą one w zakres polityki spójności. Z perspektywy tematycznej zakres ten określają cele polityki i cele szczegółowe polityki

spójności określone w art. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 3 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności . Jednocześnie program Interreg Europa uważa za ważną potrzebę koncentracji zasobów na obszarach polityki, które są najbardziej istotne i pilne dla regionów w Europie.

Aby osiągnąć równowagę pomiędzy potrzebą dostosowania współpracy międzyregionalnej do szerokiego zakresu tematów, a potrzebą koncentracji tematycznej, program Interreg Europa przeznaczy największą część swojego budżetu (80%) na obszary tematyczne poprzez wybór określonych celów szczegółowych („grupa 1”). Pozostałe 20% budżetu programu Interreg Europa może zostać przeznaczone na obszary tematyczne uwzględnione w innych celach szczegółowych polityki spójności („grupa 2”).

Poniżej przedstawiono skład tych dwóch grup:

- Grupa 1 – Obszary tematyczne objęte:
 - wszystkimi celami szczegółowymi w ramach celu polityki 1 (CP 1) – bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa,
 - wszystkimi celami szczegółowymi w ramach CP 2 – bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa,
 - w ramach CP 4 – Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych - cele szczegółowe dotyczące rynków pracy (i), opieki zdrowotnej (iv) oraz kultury i zrównoważonej turystyki (v).

- Grupa 2 – Obszary tematyczne objęte:

- wszystkimi celami szczegółowymi w ramach CP 3 – Lepiej połączona Europa,
- wszystkimi celami szczegółowymi w ramach CP 5 – Europa bliższa obywatelom, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych,
- w ramach CP 4 – Europa o silniejszym wymiarze społecznym - cele szczegółowe związane z edukacją (ii), włączeniem społeczno-ekonomicznym (iii), integracją obywateli państw trzecich (iv).

Tematy zawarte w grupie 1 odzwierciedlają utrzymujące się znaczenie celów polityki „bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa” oraz „bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa”, które były również w centrum uwagi programu współpracy Interreg Europa 2014-2020.

Jednocześnie wybór ten odzwierciedla pojawiającą się w trakcie przygotowywania programu pilną potrzebę uwzględnienia nowych obszarów polityki regionalnej, w kontekście skutków pandemii Covid-19, szczególnie dotyczących wyzwań dla rynku pracy i opieki zdrowotnej, w ramach celu „Europa o silniejszym wymiarze społecznym”.

Przypisanie tematów i alokacji do ww. grup ma charakter orientacyjny i może podlegać zmianom w trakcie realizacji programu Interreg Europa, zgodnie z wewnętrznymi zasadami lub procedurami określonymi przez Komitet Monitorujący (KM).

Ponadto, zgodnie z wyborem celu specyficznego Interreg „Lepsze zarządzanie współpracą”, program Interreg Europa może również wspierać współpracę w

kwestiach bezpośrednio związanych z wdrażaniem instrumentów polityki, takich jak pomoc państwa, zamówienia publiczne, narzędzia terytorialne, instrumenty finansowe, ewaluacja polityk publicznych (bez koncentrowania się na określonym obszarze tematycznym). Kwestie te są bezpośrednio powiązane z celem specyficznym Interreg „Lepsze zarządzanie współpracą”.

Operacjonalizacja strategii

Aby osiągnąć swój ogólny cel, strategia programu Interreg Europa składa się z dwóch uzupełniających się działań, opierając się na podejściu przyjętym w programie współpracy Interreg Europa 2014-2020.

Z jednej strony, program Interreg Europa będzie wspierał projekty współpracy międzyregionalnej między podmiotami polityki regionalnej, poświęcone wymianie, budowaniu zdolności i transferowi dobrych praktyk i innowacyjnych podejść, a konkretnym celem będzie przygotowanie włączenia wniosków wyciągniętych ze współpracy do polityk i działań regionalnych.

Z drugiej strony, program Interreg Europa będzie w dalszym ciągu, na bieżąco udostępniał usługi umożliwiające pogłębianie wiedzy z zakresu polityki oraz kapitalizację dobrych praktyk polityki regionalnej – zgodnie z podejściem platformy learningowej Interreg Europa – aby umożliwić podmiotom regionalnym z całej UE wykorzystanie odpowiednich doświadczeń i praktyk w razie potrzeby wzmocnienia ich polityk.

Te dwa działania mają zastosowanie do wszystkich celów szczegółowych wspieranych przez ten program.

Jak określono w celu ogólnym powyżej, program Interreg Europa jest skierowany do **podmiotów polityki regionalnej**. Ta grupa docelowa obejmuje władze krajowe, regionalne i lokalne, a także inne właściwe instytucje odpowiedzialne za określanie i wdrażanie polityk rozwoju regionalnego. Skład tej grupy docelowej jest dość zróżnicowany, co odzwierciedla różnorodność uwarunkowań instytucjonalnych i geograficznych w państwach partnerskich. Bardziej szczegółowy opis tych podmiotów znajduje się w opisie grup docelowych w rozdziale 2 niniejszego dokumentu.

Co do zasady, **beneficjentami programu** są instytucje publiczne i podmioty prawa publicznego. Pod pewnymi warunkami beneficjentami mogą być również prywatne organizacje non-profit (zob. również rozdział 2 niniejszego dokumentu). Szczegółowe postanowienia zostaną przedstawione w podręczniku programu Interreg Europa.

Przedsiębiorstwa prywatne, zwłaszcza **MŚP**, są ważną grupą docelową w kontekście kilku wspieranych celów szczegółowych, w stosownych przypadkach zachęca się je do udziału w działaniach programu Interreg Europa i korzystania z wymiany doświadczeń, chociaż nie mogą bezpośrednio otrzymywać finansowania UE jako beneficjenci.

W trakcie wdrażania programu Interreg Europa, IZ w stosownych przypadkach będzie promować strategiczne stosowanie zamówień publicznych, aby wspierać cele polityki (w tym profesjonalizację zamówień publicznych w celu eliminacji luk w zdolnościach). Beneficjenci są zachęceni do powszechniejszego stosowania kryteriów jakościowych oraz rachunku kosztów cyklu życia. Jeżeli będzie to wykonalne, w procedurach dotyczących zamówień publicznych

powinny zostać uwzględnione kwestie środowiskowe (np. kryteria dotyczące zielonych zamówień publicznych) oraz społeczne, a także zachęty do innowacji.

1.3. Uzasadnienie wybranych celów polityki oraz celów specyficznych Interreg, odpowiadających im priorytetów, celów szczegółowych oraz form wsparcia z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, kwestii brakujących połączeń w infrastrukturze transgranicznej

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. c)

Tabela 1

Wybrany cel polityki lub wybrany cel specyficzny Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
Cel specyficzny Interreg (CSI)	Zwiększanie zdolności instytucjonalnej władz publicznych, zwłaszcza tych,	1	<p><u>Wybór celu specyficznego Interreg opiera się na poniższych przesłankach:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Regiony europejskie stoją w obliczu poważnych wyzwań gospodarczych, środowiskowych i społecznych. • Potencjał współpracy instytucji publicznych i interesariuszy z regionów europejskich i ich możliwości w zakresie promowania wymiany doświadczeń, innowacyjnych podejść i budowania zdolności w

<p>„Lepsze zarządzanie współpracą”</p>	<p>którym powierzono zarządzanie konkretnym terytorium oraz interesariuszy;</p>		<p>odniesieniu do celów polityki oraz w kwestiach bezpośrednio związanych z wdrażaniem instrumentów polityki nie są wystarczająco rozwinięte i wykorzystywane w odniesieniu do identyfikacji, rozpowszechniania i transferu dobrych praktyk do polityk rozwoju regionalnego, w tym w ramach programów celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skupienie się programu Interreg Europa na wymianie doświadczeń i budowaniu zdolności między podmiotami polityki regionalnej w celu poprawy ich zdolności w zakresie projektowania, zarządzania i wdrażania ich polityk rozwoju regionalnego doskonale wpisuje się w definicję celu specyficznego Interreg dotyczącego zarządzania. • Jest zgodny z rodzajem spodziewanych rezultatów programu Interreg Europa, którymi są zwiększone zdolności podmiotów polityki regionalnej oraz ulepszenie (wdrażania) instrumentów polityki regionalnej. • Uwzględnia wielorakość wyzwań polityki regionalnej na terytorium Europy. W ramach celu specyficznego Interreg podmioty polityki regionalnej mogą współpracować w zakresie wszystkich kwestii polityki
--	---	--	---

			<p>o wspólnym znaczeniu, zgodnie z ich potrzebami regionalnymi, o ile wchodzą one w zakres polityki spójności.</p> <ul style="list-style-type: none">• Zapewnia programowi Interreg Europa pewną elastyczność w dostosowywaniu się do pojawiających się zmian w polityce – ponownie, w zakresie polityki spójności. <p>Program Interreg Europa będzie wspierał działania, które przyczynią się do tego celu, w formie dotacji.</p>
--	--	--	--

2. Priorytety

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. d) i e)

2.1. Tytuł priorytetu (należy powtórzyć dla każdego priorytetu)

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. d)

Priorytet 1: Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych dla efektywniejszych polityk rozwoju regionalnego.

2.1.1. Cel szczegółowy (należy powtórzyć dla każdego wybranego celu szczegółowego)

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e)

Zwiększanie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych, w szczególności tych, którym powierzono zarządzanie konkretnym terytorium, i zainteresowanych stron.

2.1.2. Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (i), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (ii)

Wprowadzenie

Celem programu Interreg Europa jest usprawnianie wdrażania polityk rozwoju regionalnego, w tym programów celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”. Będzie to realizowane poprzez promowanie wymiany doświadczeń,

innowacyjnych podejść i budowania zdolności w odniesieniu do identyfikacji, rozpowszechniania i transferu dobrych praktyk wśród podmiotów polityki regionalnej, w celu wzmocnienia ich zdolności instytucjonalnych dla lepszego wdrażania ich polityk.

Skupienie się na celu specyficznym Interreg „Lepsze zarządzanie współpracą” oznacza, że beneficjenci mogą współpracować w zakresie wszystkich tematów o wspólnym znaczeniu, zgodnie z ich potrzebami regionalnymi, o ile wchodzą one w zakres polityki spójności. Z perspektywy tematycznej zakres ten określają cele polityki i cele szczegółowe polityki spójności UE na lata 2020-2027.

Jednak program Interreg Europa skupi swoje zasoby na ograniczonej liczbie tematów, zgodnie z opisem w rozdziale 1.2.6. Aby osiągnąć swoje cele, program Interreg Europa wspiera dwa uzupełniające się rodzaje działań: projekty współpracy międzyregionalnej oraz platformę learningową Interreg Europa.

1. Projekty współpracy międzyregionalnej

Program Interreg Europa będzie wspierał **projekty współpracy międzyregionalnej** pomiędzy podmiotami polityki regionalnej. Celem tych projektów jest usprawnianie wdrażania polityk rozwoju regionalnego uczestniczących regionów, w tym ich programów celu „**Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu**” – zgodnie z misją programu Interreg Europa opisaną w art. 3 pkt 3 lit. a) rozporządzenia w sprawie Interreg.

Program Interreg Europa realizuje tę misję stosując wymóg względem wszystkich wspieranych projektów, żeby przynajmniej jeden z instrumentów polityki regionalnej, do których odnosi się partnerstwo był programem celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”.

Projekty składają się z dwóch etapów.

Co do zasady, główny etap, maksymalnie trzyletni, dotyczy ulepszania polityk przez pogłębianie wiedzy. Dlatego wymaga **działań** związanych z pogłębianiem wiedzy, które wpierają wymianę doświadczeń, budowanie zdolności, rozpowszechnianie dobrych praktyk i innowacyjnych podejść. Działania te przyczyniają się do zwiększenia kompetencji zawodowych osób i instytucji uczestniczących w projektach, z ostatecznym celem włączenia wniosków ze współpracy do ich polityk rozwoju regionalnego.

Jako część „innowacyjnych podejść”, działania mogą również obejmować, w uzasadnionych przypadkach, akcje pilotażowe polegające na testowaniu nowych i obiecujących podejść. Akcje pilotażowe będą częścią procesu pogłębiania wiedzy, przyczyniając się do osiągnięcia celów projektu. Akcje pilotażowe mogą zostać zatwierdzone od samego początku projektu. Dochodzi do tego, gdy już w trakcie przygotowywania projektu partnerstwo jest świadome innowacyjnego podejścia, które warto przetestować. O akcje pilotażowe można wnioskować także później - w trakcie realizacji projektu, w oparciu o wnioski wyciągnięte z projektu.

Przed zakończeniem głównego etapu każdy projekt zostanie poddany ocenie śródkresowej. Ocena pozwoli na sprawdzenie postępów osiągniętych w

realizacji celów i przygotowanie podstawy pod etap dalszych działań. Będzie to również ostatni moment, aby projekt wnioskował o akcje pilotażowe.

Regiony partnerskie, które nie osiągną poprawy polityki na głównym etapie, do końca tego etapu muszą opracować **plany działania na rzecz ulepszenia polityki**: będą miały formę dokumentu, który wyjaśni, w jaki sposób dany region partnerski ulepszy swoją politykę wykorzystując wiedzę zdobytą w ramach projektu.

Po głównym etapie następuje etap dalszych działań, który jest ostatnim rokiem realizacji projektu. Jego głównym celem jest **monitorowanie** pierwszych efektów ulepszeń polityki oraz tego, czy osiągnięto dodatkowe ulepszenia polityki. Bardziej szczegółowo, regiony partnerskie, które osiągnęły już ulepszenia polityki będą monitorować skutki tych ulepszeń na swoim terytorium. Pozostałe regiony partnerskie, które opracowały plany działania na rzecz ulepszenia polityki są zobowiązane do monitorowania, czy planowane ulepszenia zostaną ostatecznie osiągnięte. System raportowania programu Interreg Europa zostanie zaprojektowany tak, aby zapewnić właściwe monitorowanie tego etapu.

Podczas etapu dalszych działań partnerzy mogą również kontynuować pogłębianie wiedzy – w oparciu o wnioski z wdrażania ulepszeń polityki oraz finalizacji ewentualnych akcji pilotażowych.

W trakcie całej realizacji projektu partnerzy angażują **regionalną grupę interesariuszy**, aby zapewnić, że odpowiednie podmioty w każdym regionie są

aktywnie włączone w pogłębianie wiedzy z zakresu polityki oraz w przygotowywanie, wdrażanie i monitorowanie ulepszania polityki.

Oczekuje się również, że projekty wniosą wkład do treści i działań platformy learningowej Interreg Europa (patrz punkt 2 poniżej), aby zapewnić, że odpowiednia wiedza na temat polityki generowana przez projekty może dotrzeć do innych podmiotów regionalnych w Europie.

Bardziej szczegółowe wymagania, warunki i przepisy dotyczące projektów współpracy międzyregionalnej zostaną zawarte w podręczniku programu Interreg Europa.

2. Platforma learningowa na rzecz pogłębiania wiedzy z zakresu polityki

Program Interreg Europa będzie wspierał **Platformę learningową na rzecz pogłębiania wiedzy z zakresu polityki (platforma learningowa Interreg Europa)**, aby na bieżąco ułatwiać pogłębianie wiedzy z zakresu polityki oraz kapitalizację dobrych praktyk. Platforma learningowa Interreg Europa umożliwi podmiotom polityki regionalnej z całej Europy wykorzystanie właściwego doświadczenia i praktyki w przypadku, kiedy zajdzie potrzeba wzmocnienia ich zdolności instytucjonalnych, w kontekście ulepszania ich polityk rozwoju regionalnego, w tym programów celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”.

Platforma learningowa Interreg Europa oferuje szereg działań i usług dla ogólnoeuropejskiej społeczności podmiotów polityki regionalnej. Zakres tematyczny działań platformy learningowej Interreg Europa będzie

odzwierciedlał koncentrację tematyczną programu Interreg Europa (por. sekcja 1.2.6). Wspiera tworzenie sieci i wymianę doświadczeń między właściwymi podmiotami polityki regionalnej. Platforma learningowa Interreg Europa bazuje głównie na rezultatach projektów współpracy międzyregionalnej z poprzednich i obecnego okresu programowania oraz udostępnia je szerszej grupie podmiotów polityki regionalnej w całej Europie. Dlatego wkład projektów w działania platformy learningowej Interreg Europa ma kluczowe znaczenie. Platforma learningowa Interreg Europa przyczynia się również do rozwoju procesu pogłębiania wiedzy z zakresu polityki oraz osiągnięcia synergii z innymi właściwymi inicjatywami, szczególnie z innymi istniejącymi platformami zajmującymi się podobnymi tematami i grupami docelowymi.

Usługi oferowane przez platformę learningową Interreg Europa bazują na doświadczeniach zdobytych w latach 2014-2020, a składają się na nie w szczególności:

- Wsparcie eksperckie w pogłębianiu wiedzy z zakresu polityki (np. *help-desk*, wzajemne oceny);
- Baza dobrych praktyk;
- Społeczność – możliwości tworzenia powiązań pomiędzy podmiotami polityki regionalnej;
- Centrum wiedzy – dostęp do wiedzy z zakresu konkretnych obszarów polityki (np. tematyczne podsumowania, webinaria, sprawozdania, inne platformy).

Te zróżnicowane usługi powstają w ścisłej współpracy z WS, który wnosi wkład do działań platformy learningowej Interreg Europa dzięki dogłębnej znajomości projektów. Usługi platformy są również dostępne dla osób z

niepełnosprawnościami i, w razie potrzeby, mogą być dostosowane do konkretnych potrzeb. Beneficjentem platformy learningowej Interreg Europa jest Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej GECOTTI (tj. podmiot, któremu IZ powierzyła wdrażanie programu Interreg Europa). Bardziej szczegółowe informacje na temat działań, usług oraz struktury organizacyjnej platformy learningowej Interreg Europa zostaną przygotowane w oparciu o doświadczenia z lat 2014-2020 oraz rekomendacje z ewaluacji programu współpracy Interreg Europa 2014-2020 i będą zawarte w podręczniku programu Interreg Europa.

2.1.3. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (ii), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iii)

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik	Jednostka miary [255]	Cel pośredni (2024) [200]	Cel końcowy (2029) [200]
1	<i>Zwiększenie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych, w szczególności tych, którym powierzono zarządzanie</i>	RCO81	Uczestnictwo we wspólnych działaniach transgranicznych	Uczestnicy	0	14 000

	<i>konkretnym terytorium, i zainteresowanych stron</i>					
1	<i>Zwiększenie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych, w szczególności tych, którym powierzono zarządzanie konkretnym terytorium, i zainteresowanych stron</i>	RC087	Organizacje współpracujące ponad granicami	Organizacje	0	13 000

1	Zwiększanie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych, w szczególności tych, którym powierzono zarządzanie konkretnym terytorium, i zainteresowanych stron	RC084	Wspólnie opracowane działania pilotażowe zrealizowane w ramach projektów	Akcje pilotażowe	0	190
1	Zwiększanie zdolności instytucjonalnych instytucji	OI4	Instrumenty polityki wskazane we wnioskach o dofinansowanie	Instrumenty polityki	800	1 700

	<i>publicznych, w szczególności tych, którym powierzono zarządzanie konkretnym terytorium, i zainteresowanych stron</i>							
--	---	--	--	--	--	--	--	--

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok referencyjny	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
<i>1</i>	<i>Zwiększanie zdolności</i>	<i>RI 1</i>	<i>Osoby ze zwiększonymi</i>	<i>Uczestnicy</i>	<i>0</i>	<i>2022</i>	<i>4 200</i>	<i>System monitoringu</i>	

	<i>instytucjonalnych instytucji publicznych, w szczególności tych, którym powierzono zarządzanie konkretnym terytorium, i zainteresowanych stron</i>		<i>zdolnościami dzięki ich udziałowi w wydarzeniach platformy learningowej Interreg Europa</i>					<i>programu Interreg Europa i ankieta</i>	
<i>1</i>	<i>Zwiększanie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych, w szczególności</i>	<i>RI 2</i>	<i>Organizacje ze zwiększonymi zdolnościami dzięki ich udziałowi we współpracy</i>	<i>Organizacje</i>	<i>0</i>	<i>2022</i>	<i>8 500</i>	<i>System monitoringu programu Interreg Europa i ankieta</i>	

	<i>tych, którym powierzono zarządzanie konkretnym terytorium, i zainteresowanych stron</i>		<i>międzyregionalnej</i>						
<i>1</i>	<i>Zwiększanie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych, w szczególności tych, którym powierzono zarządzanie konkretnym</i>	<i>RI 3</i>	<i>Instrumenty polityki ulepszone dzięki programowi Interreg Europa</i>	<i>Instrumenty polityki</i>	<i>0</i>	<i>2022</i>	<i>850</i>	<i>System monitoringu programu Interreg Europa</i>	

	<i>terytorium, i zainteresowany ch stron</i>								
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.1.4. Główne grupy docelowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iii), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (iv)

Grupy docelowe

Główną grupę docelową programu Interreg Europa stanowią podmioty odpowiedzialne za polityki rozwoju regionalnego. Grupa docelowa programu Interreg Europa składa się z krajowych, regionalnych, lokalnych władz publicznych oraz innych właściwych organów odpowiedzialnych za opracowywanie i/lub wdrażanie polityk rozwoju regionalnego, w tym programów „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”, w obszarach tematycznych objętych tym programem.

Adresatami programu Interreg Europa są również inne kategorie właściwych podmiotów, o ile wykażą one znaczenie i kompetencje w zakresie polityki rozwoju regionalnego. Obejmują one na przykład (lista nie jest wyczerpująca):

- organizacje wsparcia biznesu (np. agencje rozwoju, agencje innowacji, izby handlowe, klastry),
- organizacje ekologiczne (np. agencje ochrony środowiska, agencje energetyczne, organizacje pozarządowe),
- instytucje edukacyjne i badawcze (np. uczelnie, ośrodki badawcze),
- inne podmioty istotne dla polityk rozwoju regionalnego (np. Lokalne Grupy Działania, partnerzy społeczni).

Niektóre specyficzne działania, w szczególności platformy learningowej Interreg Europa, mogą koncentrować się tylko na części grupy docelowej, szczególnie na głównej. Dalsze szczegóły dotyczące sposobu angażowania tych grup

docelowych w projekty oraz działania platformy learningowej programu Interreg Europa zostaną określone w podręczniku programu Interreg Europa.

Regionalna grupa interesariuszy

Zgodnie z opisem w rozdziale 2.1.2, partnerzy projektu muszą powołać i ściśle współpracować z regionalną grupą interesariuszy. Członkowie takich grup interesariuszy mogą pochodzić z wyżej wymienionych grup docelowych (pod warunkiem, że nie są partnerami w projekcie), jak również z innych odpowiednich kategorii, w tym MŚP i innych właściwych podmiotów sektora prywatnego.

Kwalifikowalni beneficjenci

Następujące kategorie beneficjentów będą kwalifikowalne do otrzymania finansowania z programu Interreg Europa:

- **Władze publiczne**

- **Podmioty prawa publicznego** (definicja na podstawie art. 2 pkt 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE Tekst mający znaczenie dla EOG), oznaczają każdy podmiot:
 - a) utworzony w konkretnym celu zaspokajania potrzeb w interesie ogólnym, które nie mają charakteru przemysłowego ani handlowego;
 - b) posiadający osobowość prawną; oraz
 - c) finansowany w przeważającej części przez państwo, władze regionalne lub lokalne lub inne podmioty prawa publicznego; lub którego zarząd podlega nadzorowi ze strony tych władz lub podmiotów; lub ponad połowa

członków jego organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego została wyznaczona przez państwo, władze regionalne lub lokalne, lub przez inne podmioty prawa publicznego.

- **Prywatne organizacje non-profit.** W programie Interreg Europa oznacza to dowolny podmiot, który:
 - a) nie ma charakteru przemysłowego ani handlowego;
 - b) posiada osobowość prawną; i
 - c) nie jest finansowany w przeważającej części przez państwo, władze regionalne lub lokalne lub inne podmioty prawa publicznego; lub jego zarząd nie podlega nadzorowi ze strony tych podmiotów; lub ponad połowa członków jego organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego nie została wyznaczona przez państwo, władze regionalne lub lokalne, lub przez inne podmioty prawa publicznego.

Prywatne organizacje non-profit nie mogą pełnić roli partnera wiodącego w projektach programu Interreg Europa.

Zasady przewodnie wyboru projektów

Projekty współpracy międzyregionalnej będą wybierane w ramach zwykłych naborów wniosków organizowanych w pełnym lub określonym zakresie tematycznym programu Interreg Europa, co będzie przedmiotem decyzji KM. Warunki naboru mogą uwzględniać zmiany oraz rezultaty poprzednich naborów, trendy polityczne i inne, nowe okoliczności oraz wszystkie wytyczne platformy learningowej Interreg Europa.

Wnioskodawcy zostaną poproszeni o określenie, który obszar tematyczny programu Interreg Europa (przedstawiony w sekcji 1.2.6) jest głównym tematem ich projektu. Projekty o charakterze synergii przekrojowej, dotyczące różnych tematów są również mile widziane, o ile główny przedmiot projektu jest wyraźnie określony.

Aby zapewnić wkład programu Interreg Europa w spójność terytorialną, w partnerstwach projektowych wspierane będzie zrównoważone połączenie regionów o różnym poziomie rozwoju. Pod tym względem, szeroki zasięg geograficzny obejmujący różne części obszaru objętego programem Interreg Europa byłby również pożądanym w każdym partnerstwie. Oznacza to, że partnerstwa muszą co do zasady wykraczać poza obszary transgraniczne i transnarodowe. Zgodnie z art. 349 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zasady przewodnie wyboru projektów uwzględniają także charakterystykę regionów najbardziej oddalonych i możliwości współpracy pomiędzy tymi regionami.

Podręcznik programu Interreg Europa będzie zawierał szczegółowy opis kryteriów stosowanych przy wyborze projektów. Pod względem jakości, kryteria będą obejmować podstawowe kwestie, takie jak ogólna adekwatność wniosku, jakość oczekiwanych rezultatów i jakość proponowanego partnerstwa.

Ostatecznie, zasady horyzontalne (zgodność z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, zrównoważonym rozwojem, równością płci, równymi szansami i równym traktowaniem), zgodnie z art. 9 w sprawie wspólnych przepisów, zostaną należycie uwzględnione w formularzu wniosku o dofinansowanie,

procedurach wyboru, monitorowania i ewaluacji. Szczegóły dotyczące tego, jak stosować te zasady w praktyce zostaną określone w podręczniku programu Interreg Europa.

2.1.5 Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych inwestycji terytorialnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (iv)

Celem programu Interreg Europa jest usprawnianie wdrażania polityk rozwoju regionalnego, w tym programów celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”, poprzez promowanie wymiany doświadczeń, innowacyjnych podejść i budowanie zdolności wśród podmiotów polityki regionalnej na całym obszarze objętym tym programem.

Sama różnorodność regionów Europy, o wielorakich właściwościach, możliwościach i potrzebach, oznacza wyjście poza polityki „jednej miary dla wszystkich”. Wymaga polityk rozwoju zorientowanych terytorialnie, które zapewnią regionom możliwości i środki do realizacji polityk odpowiadających na ich specyficzne potrzeby. Jednocześnie ta różnorodność jest zaletą, która pozwala każdemu regionowi rozwijać mocne strony przy jednoczesnym odnoszeniu korzyści ze współpracy z innymi regionami, w ramach różnych form interakcji. Program Interreg Europa może przyczynić się do zintegrowanego rozwoju terytorialnego regionów w całej Europie, umożliwiając im poprawę wdrażania ich polityk rozwoju regionalnego poprzez uczenie się na podstawie doświadczeń i praktyk innych regionów.

Biorąc pod uwagę cel i zasięg geograficzny programu Interreg Europa, jest on skierowany do wszystkich regionów z obszaru objętego tym programem, bez szczególnego nacisku na określone terytoria. W rezultacie, program Interreg Europa nie planuje korzystania ze specyficznych narzędzi terytorialnych, takich jak rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS) lub zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT).

Jednakże, wdrażanie takich narzędzi terytorialnych może być przedmiotem projektów Interreg Europa. Podmioty polityki regionalnej z różnych regionów mogą być zainteresowane usprawnieniem wdrażania takich narzędzi poprzez wymianę i przekazywanie doświadczeń w tej kwestii.

2.1.6. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (v)

Program Interreg Europa nie planuje korzystania z instrumentów finansowych, z uwagi na charakter wspieranych działań, które obejmują głównie wymianę doświadczeń, budowanie zdolności, transfer dobrych praktyk i testowanie innowacyjnych podejść.

Jednakże, korzystanie z instrumentów na poziomie regionalnym może być przedmiotem projektów Interreg Europa. Podmioty polityki regionalnej z Europy mogą być zainteresowane usprawnianiem korzystania z instrumentów finansowych poprzez wymianę i przekazywanie doświadczeń w tej kwestii.

2.1.7. Indykacyjny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) ppkt (vi), art. 17 ust. 9 lit. c) ppkt (v)

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	Fundusze Interreg	Zwiększanie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych, w szczególności tych, którym powierzono zarządzanie konkretnym terytorium, i zainteresowanych stron.	173	365 261 732

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	Fundusze Interreg		Dotacja	365 261 732

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	<i>Cel szczegółowy</i>	Kod	Kwota (w EUR)
1	Fundusze Interreg		33	365 261 732

3. Plan finansowy

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. f)

3.1. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. g) ppkt (i), art. 17 ust. 4 lit. a)–d)

Tabela 7

Fundusz	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem
EFRR (cel „Współpraca terytorialna”)	0	0	0	0	0	0	0	0
IPA III – współpraca transgraniczna (1)	0	0	0	0	0	0	0	0
Współpraca transgraniczna w sąsiedztwie (2)	0	0	0	0	0	0	0	0
IPA III (3)	0	0	0	0	0	0	0	0
ISRWM (4)	0	0	0	0	0	0	0	0
PKTZ (5)	0	0	0	0	0	0	0	0
Fundusze Interreg (6)	0	64 827 095	66 754 886	67 831 347	71 929 296	60 072 772	63 067 274	394 482 670
Ogółem	0	64 827 095	66 754 886	67 831 347	71 929 296	60 072 772	63 067 274	394 482 670

3.2. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. f) ppkt (ii), art. 17 ust. 4 lit. a)–d)

Tabela 8

Nr celu polityki lub PT	Priorytet	Fundusz (stosownie do przypadku)	Podstawa obliczenia wsparcia UE (ogółem lub publiczny)	Wkład UE (a)	Indykatywny podział wkładu UE		Wkład krajowy (b)=(c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)=(a)+(b)	Stopa dofinansowania (f)=(a)/(e)	Wkłady państw trzecich (dla celów informacyjnych)
					bez pomocy technicznej na podstawie art. 27 ust. 1 (a1)	na pomoc techniczną na podstawie art. 27 ust. 1 (a2)		Krajowy wkład publiczny (c)	Krajowy wkład prywatny (d)			
0	Priorytet 1	EFRR (1)	Ogółem	0			0	0	0	0		
		IPA III – współpraca transgraniczna (2)		0			0	0	0	0		
		ISWMR współpraca transgraniczna (3)		0			0	0	0	0		
		IPA III (4)		0			0	0	0	0		
		ISRWM		0			0	0	0	0		
		PKTZ (9)		0			0	0	0	0		
		PKTZ		0			0	0	0	0		
		Fundusze Interreg		394 482 670	365 261 732	29 220 938	98 620 668	90 096 542	8 524 126	493 103 338	80%	2 930 000, 00
Ogółem	Wszystkie fundusze	Ogółem	394 482 670	365 261 732	29 220 938	98 620 668	90 096 542	8 524 126	493 103 338	80%	2 930 000, 00	

(1) Kiedy środki EFRR odpowiadają kwotom zaprogramowanym zgodnie z art. 17 ust. 3, należy je wyszczególnić.

(2) Interreg A, zewnętrzna współpraca transgraniczna.

(3) Interreg A, zewnętrzna współpraca transgraniczna.

(4) Interreg B i C.

- (5) Interreg B i C.
- (6) Interreg B i C.
- (7) Interreg C i D.
- (8) EFRR, IPA III, ISWMR lub PKTZ, jeżeli wsparcie przekazywane jest jako jedna kwota w ramach Interreg B i C.

4. Działania podjęte w celu zaangażowania odpowiednich partnerów programu w przygotowanie programu Interreg oraz rola tych partnerów programu we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. g)

4.1. Działania podjęte w celu zaangażowania właściwych partnerów programowych w przygotowanie programu Interreg Europa 2021-2027

Komitet Programujący

Proces przygotowywania programu Interreg Europa 2021-2027 rozpoczął się w grudniu 2019 roku w Helsinkach, od ustanowienia Komitetu Programującego Interreg Europa 2021-2027 (KP), którego konkretnym zadaniem było przygotowanie programu współpracy międzyregionalnej na lata 2021-2027. W skład KP wchodziło maksymalnie trzech przedstawicieli z każdego państwa partnerskiego (27 państw członkowskich UE, Norwegia i Szwajcaria). We właściwych przypadkach, przedstawiciele ci pochodzili zarówno z poziomu krajowego, jak i regionalnego reprezentowanego kraju - dla zapewnienia skuteczności oraz szerokiego przedstawicielstwa, z poszanowaniem podziału administracyjnego oraz systemu instytucjonalnego. KE uczestniczyła w KP z głosem doradczym. Członkiem doradczym był również Komitet Regionów (KR).

KP spotykał się często w trakcie procesu przygotowywania żeby omawiać oraz podejmować decyzje w zakresie kolejnych etapów procesu programowania. Państwa partnerskie stosowały się do własnych zasad dotyczących opracowywania wkładu do dyskusji. Większość z tych spotkań była organizowana online z powodu kryzysu wywołanego pandemią COVID-19.

Przeprowadzono dwa badania ankietowe online – pierwsze dotyczące struktury programu oraz drugie, na temat wpieranych działań i grup docelowych – które rozpoczęły się, odpowiednio, wiosną 2020 roku i latem 2020 roku. Zostały one szeroko rozpowszechnione na szczeblu krajowym, żeby otrzymać opinie od wszystkich właściwych kluczowych podmiotów krajowych i regionalnych.

W odpowiednich przypadkach, pod egidą właściwej instytucji krajowej, regularnie konsultowano się także z komitetami krajowymi.

WS programu Interreg Europa 2014-2020 działał jako sekretariat obecnego programu współpracy. Jak wspomniano powyżej, w rozdziale 1.2.3., WS zaangażował się w dyskusje z innymi programami paneuropejskimi w celu wyjaśnienia ich linii demarkacyjnych oraz synergii.

Mając w perspektywie ukończenie prac nad projektem Programu Współpracy (PW) w połowie 2021 roku, KP podjął szereg działań w celu skonsultowania z szerokim gronem partnerów z Europy ich opinii i propozycji dotyczących programu Interreg Europa 2021-2027.

Konsultacje publiczne

Na etapie przygotowywania PW zainicjowano ciągły proces konsultacji online, stwarzając w ten sposób wszystkim zainteresowanym, właściwym stronom możliwość komentowania poszczególnych wersji roboczych PW. Następujące wersje robocze projektu PW zostały opublikowane na stronie internetowej programu Interreg Europa:

- pierwsza wersja projektu z pierwszą wersją orientacji strategicznej (25 września 2020 r.),

- druga wersja projektu zawierająca zasady działania projektów i platformy (18 grudnia 2020 r.),
- ostateczna wersja projektu PW została poddana przez dłuższy okres czasu formalnym konsultacjom publicznym, trwającym pięć tygodni, od 15 marca do 16 kwietnia 2021 roku. Udział w tych konsultacjach publicznych, które przybrały formę kwestionariusza online, był otwarty dla wszystkich zainteresowanych podmiotów z Europy. Przedstawiciele państw partnerskich aktywnie informowali właściwych interesariuszy w ich krajach o możliwości udziału w tych konsultacjach. Kwestionariusz online został skonsultowany przez 554 osoby, spośród których 158 wypełniło kwestionariusz. Wszystkie uczestniczące państwa były reprezentowane w tych odpowiedziach. Te wkłady zawierały ponad 250 indywidualnych komentarzy i sugestii modyfikacji lub wyjaśnień programu. Władze publiczne (lokalne, regionalne i krajowe) stanowiły 45% respondentów, instytucje edukacyjne i badawcze 18%, a organizacje wsparcia biznesu 9%. Lista wszystkich respondentów znajduje się w aneksie nr 4 do niniejszego dokumentu.

Państwa partnerskie rozpowszechniały wśród właściwych interesariuszy w swoich krajach informacje o konsultacjach publicznych prowadzonych niekiedy w językach narodowych.

Warsztat dla interesariuszy

Celem promocji procesu konsultacji publicznych online, 24 marca 2021 roku zorganizowano online specjalny „warsztat dla interesariuszy”, żeby skonsultować się ze wszystkimi zainteresowanymi partnerami z Europy. Spośród 1 000 zarejestrowanych osób 647 uczestniczyło w tym webinarium.

Uczestnicy mogli zadawać pytania zarówno podczas rejestracji, jak i w trakcie webinarium, poprzez czat. Zostali oni zaproszeni do wzięcia udziału w oficjalnych konsultacjach publicznych, żeby ich uwagi i sugestie zostały rozważone.

Główne pytania i/lub prośby o wyjaśnienia dotyczyły następujących tematów:

a) wyboru tylko jednego priorytetu przyszłego programu oraz prezentowanie go jako przekrojowego dla wielu obszarów tematycznych; b) mniejszego skupienia na ulepszaniu programów powiązanych z Funduszami Strukturalnymi; c) powiązania z innymi właściwymi politykami i instrumentami UE; d) otwarcia nowych możliwości dla akcji pilotażowych; e) korzystania z opcji kosztów uproszczonych. Raport końcowy oraz nagranie z warsztatu zostały opublikowane na stronie programu Interreg Europa.

Uwzględnienie opinii partnerów w programie współpracy Interreg Europa 2021-2027

Proces integrowania wkładów partnerów do ostatecznej wersji projektu programu współpracy Interreg Europa 2021-2027 można podsumować w następujący sposób.

W odniesieniu do wspólnej strategii programu (rozdział 1), poprawiono opis ogólnego kontekstu. Podano konkretne odniesienia lub uszczegółowiono tekst, przykładowo, na temat powiązania między bioróżnorodnością a zmianą klimatu, na temat połączenia zielonych i cyfrowych technologii, na temat kwestii równych szans i roli osób z niepełnosprawnościami w zatrudnieniu oraz dla dobrostanu, w części Europa o silniejszym wymiarze społecznym.

W odpowiedzi na potrzebę wzmocnienia koordynacji z innymi źródłami finansowania, uszczegółowiono informację na temat możliwych synergii z instrumentem „Międzyregionalne inwestycje w innowacje” oraz innymi

właściwymi instrumentami UE (np. z programem „Horyzont Europa”). Pojawiło się także kilka odniesień do regionów najbardziej oddalonych, żeby lepiej rozpoznać wyjątkowy charakter ich sytuacji.

W odniesieniu do priorytetu (rozdział 2), nie otrzymano żadnych istotnych i powtarzających się pytań. Wręcz przeciwnie - dodatkowa elastyczność związana z zakresem programu oraz dwoma etapami realizacji projektu była często uznawana za pozytywną zmianę. Wnioski, żeby bardziej wyjaśnić cechy projektów zostaną także uwzględnione w podręczniku programu Interreg Europa 2021-2027.

W przypadku planu finansowego (rozdział 3), kilka postulatów dotyczyło potrzeby zwiększenia stopy dofinansowania, dla zapewnienia pełnego zaangażowania określonych typów podmiotów/terytoriów. Stopa dofinansowania w planie finansowym programu Interreg Europa jest uśrednioną stopą na poziomie programu i uwzględnia obniżenie maksymalnej średniej stopy dofinansowania na poziomie programu do 80%, zgodnie z nowym rozporządzeniem.

W odniesieniu do zaangażowania partnerów, w oparciu o wiele wkładów, ulepszono także ten opis. W szczególności, wyjaśniono skład komitetu monitorującego oraz sposób zagwarantowania konsultacji z właściwymi interesariuszami.

W rozdziale 5 dotyczącym komunikacji, w rezultacie konsultacji publicznych dookreślono rolę sieci i platform transnarodowych jako ważnych propagatorów, lub odnoszenie się do raportów z postępu jako kluczowych dokumentów służących ewaluacji.

Na koniec, wkłady dotyczące zasad wdrażania programu (głównie rozdział 7 i 8) zostaną uwzględnione w podręczniku programu Interreg Europa 2021-2027.

Lista wszystkich otrzymanych komentarzy oraz analiza rezultatów konsultacji publicznych została opublikowana na stronie internetowej programu Interreg Europa.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Ze względu na nacisk głównie na budowanie zdolności, program Interreg Europa nie będzie miał bezpośredniego wpływu na środowisko. Dlatego program Interreg Europa nie był przedmiotem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ), co potwierdza Francuski Dekret nr 2021-1000 z 30 lipca 2021 roku (Dekret Ministerstwa Transformacji Ekologicznej *Décret no 2021-1000 du 30 juillet 2021 portant diverses dispositions d'application de la loi d'accélération et de simplification de l'action publique et de simplification en matière d'environnement*, NOR : TREP2100198D, opublikowany w Dzienniku Urzędowym Republiki Francuskiej nr 0176 z 31 lipca 2021 roku, Journal officiel électronique authentifié n° 0176 du 31/07/2021 – dopisek Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej).

Rozszerzenie obszaru programu o 7 nowych państw partnerskich

Podczas posiedzenia w dniu 13 grudnia 2022 roku KM wyraził zgodę na rozeznanie przez IZ/WS możliwości zaangażowania łącznie 7 krajów (Albanii, Bośni i Hercegowiny, Czarnogóry, Macedonii Północnej, Serbii, Mołdawii i Ukrainy), w celu dostosowania się do programu URBACT. Od stycznia do maja 2023 roku KE przeprowadziła dwustronne konsultacje z powyższymi 7 krajami, które potwierdziły swoje zainteresowanie przystąpieniem do programu Interreg Europa. W dniu 15 czerwca 2023 roku Komitet Monitorujący Interreg Europa przyjął zmieniony dokument programowy i zdecydował o przedłożeniu go do KE w celu formalnego zatwierdzenia rozszerzonego obszaru programu i alokacji funduszu ISWMR oraz IPA na program.

4.2. Rola tych partnerów programowych we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji

Instytucje programu Interreg Europa spełniają wymogi rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Dotyczy to w szczególności „głównych zasad i dobrych praktyk dotyczących zaangażowania właściwych partnerów w przygotowanie umowy partnerstwa i programów” [art. 8 i art. 9 rozporządzenia (UE) nr 240/2014] oraz „dobrych praktyk dotyczących formułowania zasad członkostwa oraz ustalania wewnętrznych procedur dla komitetów monitorujących” [art. 10 i art. 11 rozporządzenia (UE) nr 240/2014].

W skład Komitetu Monitorującego program Interreg Europa (KM) wchodzi do trzech przedstawicieli z każdego państwa partnerskiego, reprezentujących właściwy szczebel administracyjny. KM spotyka się regularnie, co do zasady,

dwukrotnie w ciągu roku (patrz: szczegółowa lista członków KM zamieszczona na stronie programu Interreg Europa).

Przedstawiciele Komisji uczestniczą w pracach komitetu monitorującego, pełniąc rolę monitorującą i doradczą, zgodnie z art. 39 rozporządzenia (UE) nr 2021/1060 i art. 29 rozporządzenia (UE) nr 2021/1059.

Ponadto kontynuowane będzie zaangażowanie KR. Ten paneuropejski organ uczestniczy w KM z głosem doradczym. Zapewni to, że perspektywa władz regionalnych i lokalnych będzie reprezentowana przez cały czas życia programu Interreg Europa.

Każde państwo partnerskie ma, co do zasady, jednego lub kilku przedstawicieli krajowych lub regionalnych (Krajowe Punkty Kontaktowe), którzy mogą udzielić informacji o programie Interreg Europa w językach narodowych (patrz: szczegółowa lista Krajowych Punktów Kontaktowych zamieszczona na stronie programu Interreg Europa).

Wszystkie państwa partnerskie zgodziły się wspierać realizację programu Interreg Europa poprzez:

1. Potwierdzanie kwalifikowalności statusu partnera, na podstawie dostarczonych informacji oraz krajowych ram prawnych.
2. Weryfikację, czy list poparcia został podpisany przez właściwą instytucję (w stosownych przypadkach, i dalej wyjaśnione w podręczniku programu Interreg Europa).
3. Dostarczanie informacji specyficznych dla danego kraju.
4. Ustanowienie Punktu kontaktowego dla potencjalnych wnioskodawców.

5. Szerokie rozpowszechnianie informacji o programie Interreg Europa, w tym o usługach platformy learningowej Interreg Europa.
6. Organizację krajowych/regionalnych wydarzeń o charakterze informacyjnym i rozpowszechniającym, uwzględniających promocję usług platformy learningowej Interreg Europa.

5. Podejście do informowania o programie Interreg i jego widoczności (cele, grupy docelowe, kanały komunikacyjne, w tym wykorzystanie mediów społecznościowych, w stosownych przypadkach, planowany budżet i stosowne wskaźniki monitorowania i ewaluacji)

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. h)

5.1. Cele

Ambicją programu Interreg Europa jest wykorzystanie działań z zakresu komunikacji i widoczności jako narzędzi pozwalających osiągnąć cel tego programu, jakim jest lepsze zarządzanie współpracą. Chcemy osiągnąć ten cel poprzez duże zaangażowanie społeczności w realizację programu Interreg Europa. Aby tego dokonać, określiliśmy następujące cele:

1. Zapewnienie szerokiej świadomości na temat możliwości finansowania przez program Interreg Europa wśród aplikantów z co najmniej 90% kwalifikowalnych regionów NUTS 2 do 2026 roku (statystyki dotyczące aplikantów w naborach);
2. Zapewnienie efektywnego wsparcia beneficjentom we wdrażaniu i informowaniu o ich projektach, rezultatach i pozytywnym wpływie wsparcia UE na ich grupy docelowe, w tym ogółu społeczeństwa, przy co najmniej 85% poziomie zadowolenia z narzędzi wsparcia programu,

- takich jak seminaria, tutoriale, pomoc doradcza świadczona osobiście lub pisemnie, wzory (badania ankietowe wśród partnerów projektu);
3. Przyczynianie się do zwiększenia świadomości na temat usług platformy learningowej Interreg Europa wśród beneficjentów usług tej platformy (wydarzenia/*help-desk*) z co najmniej 50% kwalifikowalnych regionów NUTS 2 do 2026 roku (system monitorowania platformy learningowej Interreg Europa);
 4. Zwiększenie widoczności profilu programu Interreg Europa, zwłaszcza w instytucjach UE i państwach partnerskich przez podjęcie co najmniej 120 dedykowanych działań komunikacyjnych (np. prelegenci na wydarzeniach, specjalne publikacje i wydarzenia) do 2027 roku (statystyki programu).

Platforma learningowa Interreg Europa również znacząco przyczynia się do realizacji celów programu i otwiera dostęp do pogłębiania wiedzy z zakresu polityk dla wszystkich grup docelowych programu. Dlatego jest uważana za operację o znaczeniu strategicznym.

5.2. Odbiorcy docelowi

Działania programu Interreg Europa w zakresie komunikacji i widoczności dotrą do szerokiej grupy odbiorców na kwalifikowalnym obszarze tego programu, zarówno pod względem geograficznym, jak i tematycznym. Celem będą:

- 1) (Potencjalni) beneficjenci (patrz rozdział 2.1.4 – Główne grupy docelowe);
- 2) Użytkownicy społeczności (członkowie społeczności online – z instytucji wymienionych w rozdziale 2.1.4, ich interesariusze, nasi propagatorzy, ogół społeczeństwa – zainteresowani, dzięki naszym kanałom komunikacji, wykorzystaniem informacji i usług programu Interreg Europa);

- 3) Propagatorzy (państwa partnerskie, ich punkty kontaktowe, KE, Parlament Europejski, KR, wybrani urzędnicy, sieci krajowe, regionalne biura w Brukseli, inne programy Interreg, OECD, inne odpowiednie instytucje);
- 4) Zarządzający (państwa partnerskie, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej [DG REGIO], IZ).

Opinia publiczna będzie zaangażowana w działania organizowane online lub lokalnie, w stosownych przypadkach.

5.3. Kanały komunikacji

Kanały umożliwiające dotarcie do naszych grup docelowych i osiągnięcie naszych celów:

- a) **Strona internetowa**, dążąca do normy EN 301 549 w zakresie dostępności, z wydzielonym miejscem na strony internetowe projektów, zapewniająca ich zharmonizowaną widoczność oraz platformą learningową Interreg Europa, z aktywną i zaangażowaną społecznością praktyków online;
- b) **Media społecznościowe** (Facebook, Twitter, YouTube, LinkedIn i Instagram) do prowadzenia stałej komunikacji z naszymi odbiorcami oraz ukierunkowanych kampanii (ten zestaw może ewoluować w ślad za nowymi trendami IT);
- c) **Public relations**, w tym formalne partnerstwa i/lub działania sieciowe, mające na celu wspieranie relacji i budowanie synergii z propagatorami programu;

- d) **Wydarzenia** i spotkania (internetowe/hybrydowe/osobiste) organizowane przez program lub strony trzecie w celu informowania/angażowania/szkolenia naszych odbiorców;
- e) **Publikacje** (internetowe/papierowe) i produkty audiowizualne wspierające komunikację programu Interreg Europa i działania z zakresu widoczności.

Program Interreg Europa wyznaczy urzędnika ds. komunikacji, który będzie odpowiedzialny za wdrażanie zharmonizowanej komunikacji i działań dotyczących widoczności oraz będzie ściśle współpracował z krajowym koordynatorem ds. komunikacji we Francji (zgodnie z art. 48 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów), a także z przedstawicielem Interreg w sieci INFORM EU.

5.4. Planowany budżet

Oczekuje się, że planowany całkowity budżet na cele związane z komunikacją i widocznością, od 2021 do 2029 roku, wyniesie co najmniej 2,09 mln euro, co jest zgodne z rekomendacją KE. Roczne budżety przeznaczone na komunikację zostaną dostosowane do sytuacji programu Interreg Europa (nabory, rezultaty), alokując środki na każdy kanał komunikacji orientacyjnie, w następujący sposób: do 23% strona internetowa, co najmniej 2% media społecznościowe, 15% public relations, 55% wydarzenia, 5% publikacje.

5.5. Monitorowanie i ewaluacja

Wszystkie działania związane z komunikacją i widocznością będą regularnie oceniane przez zewnętrznych lub wewnętrznych ewaluatorów. Dane do oceny

celów komunikacji będą pochodzić z ankiet, wewnętrznych statystyk lub analizy strony internetowej. Wskaźniki rezultatu zostały zdefiniowane w ramach czterech powyższych celów.

Program Interreg Europa będzie zawierał bardziej szczegółowy zestaw wskaźników służących do monitorowania i oceny wszystkich działań związanych z komunikacją i widocznością oraz do poprawy ich wydajności.

Ewaluacja strategii komunikacji będzie stanowić część ogólnych działań z zakresu ewaluacji programu Interreg Europa.

6. Wskazanie wsparcia dla projektów o małej skali, w tym małych projektów w ramach funduszy małych projektów

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. i), art. 24

Pomimo, że rozdział ten nie ma zastosowania do programów Interreg komponentu C, Interreg Europa będzie nadal wspierał współpracę na mniejszą skalę, poprzez platformę learningową Interreg Europa oraz udział mniejszych organizacji w projektach (np. w ramach grup interesariuszy). Nie będzie korzystał z funduszy małych projektów (jak określono w art. 24 rozporządzenia w sprawie Interreg), które nie są dostosowane do ogólnego celu programu Interreg Europa, rodzaju wspieranych działań oraz geograficznej skali partnerstw projektu.

7. Przepisy wykonawcze

7.1. Instytucje programu

Podstawa prawna: art. 17 ust. 6 lit. a)

Tabela 9

Instytucje programu	Nazwa instytucji	Osoba do kontaktu	Stanowisko	E-mail
Instytucja zarządzająca	Region Hauts-de-France	Anne Wetzel	Dyrektor, Direction Europe	anne.wetzel[at]hautsdefrance.fr
Instytucja audytowa	Krajowy Urząd ds. Audytu Funduszy Europejskich (AnAFe) – we Francji	Jean-Philippe de Saint-Martin Anne-Chrystel Guiochon Marie-Laure Uhlrich	Président de l’AnAFe Adjointe du département d’audit FSEI et autres fonds Chargée de mission	Anne-chrystel.guiochon[at]finances.gouv.fr marie-laure.uhlrich[at]finances.gouv.fr
Podmiot, na rzecz którego Komisja ma dokonywać płatności	POM Oost-Vlaanderen (Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Oost-Vlaanderen, Agencja Rozwoju Prowincji	Dieter Geenens Joke Van de Velde	Dyrektor Generalny Urzędnik ds. polityki	joke.van.de.velde[at]oost-vlaanderen.be

	Flandria Wschodnia, Belgia – dopisek MFiPR)			
Instytucja wykonują- ca zadania w zakresie księgowania	POM Oost- Vlaanderen	Dieter Geenens Vanessa Verheire	Dyrektor Generalny Urzędnik ds. polityki	vanessa.verheire[at]oost- vlaanderen.be
Instytucja krajowa (w odniesie- niu do progra- mów z udziałem państw trzecich, w zależności od przypadku)	<i>Informacja przekazana przez nowe PP wraz ze „Zgodą na treść programu współpracy Interreg Europa oraz potwierdzeni a współfinanso wania krajowego” (Zgoda)</i>			
Przedstawi- ciele grupy audytorów	<i>Informacja przekazana przez państwa partnerskie wraz ze Zgodą</i>			

7.2. Procedura utworzenia wspólnego sekretariatu

Podstawa prawna: art. 17 ust. 6 lit. b)

Uzgodnienia obowiązują już w momencie składania programu Interreg Europa, ponieważ zostały zachowane rozwiązania z zakresu wdrażania obowiązujące w okresie programowania 2014-2020. WS jest tworzony po konsultacjach z państwami partnerskimi, odpowiedzialność za WS ponosi IZ. Personel jest rekrutowany z uwzględnieniem partnerstwa w ramach programu Interreg Europa; procedury rekrutacyjne są niedyskryminacyjne i przejrzyste, zapewniają dostępność dla osób z niepełnosprawnościami i równouprawnienie płci. WS jest zlokalizowany w Lille, we Francji.

WS wspiera KM i IZ w wykonywaniu ich obowiązków. Ścisłe współpracuje z organem odpowiedzialnym za wykonywanie zadań w zakresie księgowania wydatków. Zgodnie z zasadą e-spójności oraz załącznikiem XIV do rozporządzenia (UE) nr 2021/1060, wszelka wymiana informacji pomiędzy programem Interreg Europa i wszystkimi instytucjami programu odbywa się za pomocą systemów elektronicznej wymiany danych.

W stosownych przypadkach wspiera również instytucję audytową. Wsparcie udzielane instytucji audytowej przez WS jest ściśle ograniczone do pomocy administracyjnej, takiej jak dostarczanie odpowiednich danych do doboru przez KE próby do kontroli, organizacja i dalsze zadania związane ze spotkaniami grupy audytorów oraz procedurami pisemnymi, zapewnianie przepływu informacji pomiędzy różnymi zaangażowanymi podmiotami (KE, instytucją audytową, członkami grupy audytorów, zewnętrzną firmą audytorską, jeśli dotyczy) oraz prowadzenia aktualnej listy członków grupy audytorów. Wsparcie to nie koliduje z zadaniami instytucji audytowej określonymi w art. 77

rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz w art. 48 rozporządzenia w sprawie Interreg.

WS jest finansowany z budżetu pomocy technicznej.

Na podstawie art. 46 ust. 3 rozporządzenia w sprawie Interreg, państwa partnerskie programu zdecydowały, że weryfikacje zarządcze („kontrola pierwszego stopnia”) nie będą przeprowadzane przez IZ/WS, ale poprzez identyfikację przez każde państwo partnerskie organu lub osoby odpowiedzialnej za tę weryfikację na swoim terytorium.

Jeżeli KM zdecyduje o zwrocie części kosztów projektu poprzez opcję kosztów uproszczonych, zgodnie z art. 51 i art. 53 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, KM może zdecydować o wprowadzeniu alternatywnych rozwiązań w zakresie kontroli pierwszego stopnia, które zostaną określone w opisie systemu zarządzania i kontroli.

WS zapewni również niezbędne wsparcie w związku z przygotowaniem kolejnego programu współpracy międzyregionalnej na lata 2028-2034, w przypadku przedłużenia, do czasu wyznaczenia nowej IZ.

7.3. Podział odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi oraz, w stosownych przypadkach, państwami trzecimi lub krajami partnerskimi oraz KTZ w przypadku korekt finansowych dokonywanych przez instytucję zarządzającą lub Komisję

Podstawa prawna: art. 17 ust. 6 lit. c)

Zmniejszanie i odzyskiwanie środków od beneficjentów

IZ zapewnia, aby wszelkie kwoty wypłacone w wyniku nieprawidłowości zostały odzyskane od projektu przez partnera wiodącego. Partnerzy projektu zwracają partnerowi wiodącemu wszelkie nienależnie wypłacone kwoty. IZ także odzyskuje środki od partnera wiodącego (a partner wiodący od partnera projektu), po całkowitym lub częściowym wygaśnięciu umowy o dofinansowanie, na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie.

Jeżeli partner wiodący nie zdoła zapewnić zwrotu kwot od innego partnera projektu lub jeżeli IZ nie zdoła zapewnić zwrotu kwot od partnera wiodącego lub jedyne partnera, państwo partnerskie, na którego terytorium dany partner jest zlokalizowany lub – w przypadku Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej – jest zarejestrowany, zwraca IZ wszelkie kwoty nienależnie wypłacone na podstawie art. 52 rozporządzenia w sprawie Interreg.

Zgodnie z art. 52 rozporządzenia w sprawie Interreg, po zwróceniu IZ kwot nienależnie wypłaconych partnerowi, państwo członkowskie lub państwo trzecie może kontynuować lub rozpocząć procedurę odzyskiwania należności wobec danego partnera na mocy przepisów prawa krajowego.

Szczegóły procedury odzyskiwania kwot nienależnie wypłaconych zostaną zawarte w opisie systemu zarządzania i kontroli, który ma powstać zgodnie z art. 69 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

IZ odpowiada za zwrot odnośnych kwot do budżetu ogólnego Unii, zgodnie z podziałem odpowiedzialności między uczestniczące państwa partnerskie, jak określono w programie współpracy Interreg Europa oraz w art. 52 rozporządzenia w sprawie Interreg.

W odniesieniu do korekt finansowych dokonywanych przez IZ lub KE na podstawie art. 103 i art. 104 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów lub umowy o finansowaniu podpisanej z uczestniczącymi państwami trzecimi, konsekwencje finansowe dla państw partnerskich zostały przedstawione w

sekcji „Zobowiązania i nieprawidłowości” (patrz: poniżej). Wszelka związana z tym wymiana korespondencji między KE a państwem członkowskim UE będzie kopiowana dla IZ/WS. IZ/WS poinformuje instytucję wykonującą zadania w zakresie księgowania oraz, w stosownych przypadkach, instytucję audytową/grupę audytorów.

Zobowiązania i nieprawidłowości

W celu wykorzystania środków programu z funduszu EFRR, ISWMR i IPA (dalej wspólnie jako "fundusze Interreg"), funduszu norweskiego i szwajcarskiego, państwo partnerskie będzie ponosić odpowiedzialność w następujący sposób:

- W przypadku wydatków związanych z projektem przypadających na partnerów projektu zlokalizowanych na jego terytorium, odpowiedzialność będzie ponoszona indywidualnie przez każde państwo partnerskie.
- W przypadku nieprawidłowości systemowej lub korekty finansowej (zdecydują instytucje programu Interreg Europa lub KE), państwo partnerskie poniesie konsekwencje finansowe w proporcji do danej nieprawidłowości wykrytej na terytorium danego państwa członkowskiego. W przypadku, gdy nieprawidłowości systemowej lub korekty finansowej nie można powiązać z terytorium określonego państwa partnerskiego, państwo partnerskie ponosi odpowiedzialność w proporcji do wkładu funduszy Interreg wypłaconych odpowiednim krajowym partnerom projektu zaangażowanym w program Interreg Europa.
- W przypadku wydatków pomocy technicznej (obliczona jako stawka ryczałtowa zgodnie z art. 27 rozporządzenia w sprawie Interreg), powyższe zasady dotyczące odpowiedzialności, mające zastosowanie do wydatków związanych z projektami oraz nieprawidłowości systemowych/korekt

finansowych, mogą mieć również zastosowanie do korekt pomocy technicznej, ponieważ są bezpośrednią konsekwencją korekt związanych z wydatkami projektu.

Jeżeli IZ/WS, instytucja wykonująca zadania w zakresie księgowania lub którekolwiek państwo partnerskie stwierdzi nieprawidłowości, niezwłocznie informuje o tym odpowiedzialne państwo partnerskie oraz IZ/WS. Ten ostatni zapewni, aby informacje zostały przekazane odpowiedzialnemu państwu partnerskiemu (jeśli nie zostały jeszcze bezpośrednio poinformowane), instytucji wykonującej zadania w zakresie księgowania i instytucji audytowej lub, w stosownych przypadkach, grupie audytorów.

Zgodnie z załącznikiem XII, o którym mowa w art. 69 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, każde państwo członkowskie UE jest odpowiedzialne za zgłaszanie KE i jednocześnie IZ nieprawidłowości popełnionych przez partnerów zlokalizowanych na jego terytorium. Każde państwo członkowskie UE informuje KE oraz IZ o wszelkich postępach w powiązanych postępowaniach administracyjnych i prawnych. IZ zapewni przekazanie informacji instytucji wykonującej zadania w zakresie księgowania i instytucji audytowej. Na podstawie podpisanych z nimi umów o finansowanie, kraje spoza UE finansowane z funduszy Interreg są również odpowiedzialne za raportowanie do KE i IZ nieprawidłowości popełnionych przez beneficjentów zlokalizowanych na ich terytorium.

Jeżeli państwo partnerskie nie wypełnia swoich obowiązków wynikających z niniejszych przepisów, IZ może zawiesić usługi na rzecz wnioskodawców/partnerów projektu zlokalizowanych na terytorium tego państwa partnerskiego. IZ wyśle pismo do danego państwa partnerskiego, w którym wezwie je do wypełnienia swoich zobowiązań w ciągu 3 miesięcy. Jeżeli odpowiedź danego państwa partnerskiego jest niezgodna z obowiązkami,

IZ proponuje wtedy umieszczenie tej kwestii w porządku obrad KM, w celu omówienia i podjęcia decyzji.

8. Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Podstawa prawna: art. 94 i 95 rozporządzenia (UE) 2021/1060 (rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów)

Tabela 10: Stosowanie kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Planowane stosowanie art. 94 i art. 95	TAK	NIE
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe w ramach priorytetu zgodnie z art. 94 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (jeżeli tak, proszę wypełnić Aneks 1)	☐	☒
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami zgodnie z art. 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (jeżeli tak, proszę wypełnić Aneks 2)	☐	☒

ANEKSY

Aneks 1. Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe

art. 94 rozporządzenia (UE) 2021/1060 w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

Aneks 2. Wkład Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami

art. 95 rozporządzenia (UE) 2021/1060 w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

Aneks 3. Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym, wraz z harmonogramem

– *art. 17 ust. 3*

Ogólnym celem programu Interreg Europa jest poprawa "polityk rozwoju regionalnego, w tym programów celu Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu". Dlatego program Interreg Europa jest, z definicji, charakteru strategicznego, a wszystkie operacje wspierane przez program mają znaczenie strategiczne.

Jednak działająca na bieżąco Platforma learningowa Interreg Europa została zidentyfikowana jako operacja o szczególnym znaczeniu strategicznym, z uwagi na jej cel, czas trwania i zakres interwencji. Dzięki kapitalizacji dobrych praktyk ze wszystkich projektów, oferuje szeroki zakres usług dla wzmacniania zdolności instytucjonalnych dla wszystkich

praktyków z dziedziny polityki rozwoju regionalnego, z całej Europy. W szczególności, usługi te mogą uzupełniać działania Komisji na rzecz budowania zdolności administracyjnych dla praktyków w obszarze programów celu Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu. Platforma learningowa Interreg Europa powinna także w znaczący sposób przyczynić się do widoczności oraz zasięgu oddziaływania programu na wszystkie regiony w Europie. Ta operacja jest wdrażana od 2023 roku do końca okresu programowego.

Mapa obszaru objętego programem

Nie dotyczy programów Interreg C